ΑΣΤΗΡ ΤΗΣ ΑΝΑΤΟΛΗΣ

«*Πάντα δοκιμάζετε, τὸ καλὸν κατέχετε*».

Ἔτος 69ον ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ, 1933. Ἀριθ. 9.

ΧΡΙΣΤΟΣ ΘΕΟΥ ΔΥΝΑΜΙΣ

«Ἡμεῖς δὲ κηρύττομεν Χριστὸν ἐσταυρωμένον, εἰς μὲν τοὺς Ἰουδαίους σκάνδαλον, εἰς δὲ τοὺς Ἕλληνας μωρίαν, εἰς αὐτοὺς δὲ τοὺς κεκλημένους, Ἰουδαίους τε καὶ Ἕλληνας, Χριστὸν Θεοῦ δύναμιν καὶ Θεοῦ σοφίαν.»
(Α΄. Κορινθ. α΄. 23, 24).

Πολλαὶ καὶ διάφοροι δυνάμεις ὑπάρχουσιν εἰς τὸν κόσμον, φυσικαί, διανοητικαί, ἠθικαὶ καὶ πνευματικαί, ἀλλ᾽ οὐδεμία ἐξ αὐτῶν εἶναι ἱκανὴ νὰ ἀπαλλάξῃ τὴν ἀνθρωπότητα ἀπὸ τὴν ἁμαρτίαν καὶ νὰ ἐπιτελέσῃ τὴν σωτηρίαν αὐτῆς. Μόνον τὸ κήρυγμα τοῦ Εὐαγγελίου, μὲ ἀντικείμενον τὸν Χριστόν, καὶ τοῦτον ἐσταυρωμένον, δύναται νὰ κατορθώσῃ τοῦτο. Ἡ ἀλήθεια αὕτη οὐδέποτε ἐξετιμήθη δεόντως ὑπὸ τοῦ κόσμου. Οἱ Ἰουδαῖοι ἐσκανδαλίζοντο καὶ εἰσέτι σκανδαλίζονται εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Ἐσταυρωμένου, διότι δὲν ἐξεπλήρωσε τὰς ἐθνικάς των βλέψεις, ἐρχόμενος ὡς κοσμικὸς βασιλεὺς νὰ ἐκδιώξῃ τοὺς Ρωμαίους κατακτητὰς καὶ νὰ ἀναστηλώσῃ τὴν ἀρχαίαν δόξαν τοῦ Ἰσραήλ. Οἱ Ἐθνικοὶ ἐνόμιζον μωρίαν νὰ πιστεύσωσιν εἰς τὸν Ἐσταυρωμένον, διότι ἥ τε διδασκαλία Αὐτοῦ καὶ ὁλόκληρος ἡ ζωὴ καὶ ὁ θάνατος Αὐτοῦ ἦσαν ὅλως ἀντίθετα πρὸς τὰ κοσμικὰ καὶ τὰ φιλοσοφικά των ἰδεώδη. Καὶ ὅμως ἡ δύναμις τοῦ Ἰουδαϊσμοῦ καὶ τοῦ Ἐθνισμοῦ παρῆλθε καὶ ἡ δύναμις τοῦ Ἐσταυρωμένου Χριστοῦ μένει καὶ ἐξαπλοῦται βαθμηδὸν ἐφ᾽ ὅλης τῆς ὑφηλίου.

Ἂς ἐξετάσωμεν ὅθεν πρὸς βεβαίωσιν τῆς μεγάλης ἀληθείας, ἣν ἀνωτέρω διακηρύττει ὁ Ἀπόστολος Παῦλος: 1ον. Τὸ ὅτι τὸ Εὐαγγέλιον εἶναι δύναμις. 2ον Ὅτι εἶναι δύναμις Θεοῦ συγκεντρουμένη ἐν τῷ Ἐσταυρωμένῳ Χριστῷ. 3ον Ὅτι ἡ δύναμις αὕτη ἐκδηλοῦται ἐν τῇ ἐφαρμογῇ.

1ον. Ὅσον ἦτο φανατικὸς ὁ Παῦλος πρὸ τῆς ἐπιστροφῆς του, τόσον ἀτρόμητος ὑπέρμαχος τοῦ Χριστοῦ ὑπῆρξε μετὰ ταύτην. Κάτοχος Ἰουδαϊκῆς μαθήσεως καὶ Ἑλληνικῆς φιλοσοφίας—ἀπόφοιτος τοῦ πανεπιστημίου τῆς Ἑλληνικωτάτης Ταρσοῦ καὶ τῆς περιφήμου θεολογικῆς σχολῆς τοῦ διασήμου Γαμαλιήλ, θὰ ἠδύνατο νὰ διαπρέψῃ εἰς τὴν Κόρινθον, κηρύττων ἐπὶ διαφόρων φιλοσοφικῶν θεμάτων, ὅπως ἑλκύσῃ ἀκροατὰς πρὸς τοὺς λόγους του καὶ τὴν διδασκαλίαν του· ἀλλ᾽ οὐδὲν ἐνέκρινε νὰ λάβῃ ὡς θέμα του εἰς τὴν πόλιν ἐκείνην τῆς μαθήσεως, εἰμὴ τὸν Ἐσταυρωμένον Χριστόν, διότι τοῦτον διέκρινεν ἐν τῷ

Εὐαγγελίῳ, ὡς τὴν μόνην δύναμιν, θείαν καὶ ὑπερφυσικήν, τῆς ὁποίας ἐστερεῖτο ἅπασα ἡ κοσμικὴ σοφία καὶ ἐπιστήμη, τὴν μόνην δυναμένην νὰ λυτρώσῃ τὸν ἄνθρωπον ἀπὸ τὴν δυστυχίαν, εἰς τὴν ὁποίαν περιήγαγεν αὐτὸν ἡ ἁμαρτία, νὰ ἐπαναφέρῃ αὐτὸν εἰς τὸν ἀρχικόν του προορισμόν, καὶ νὰ καταστήσῃ τὸν Χριστιανισμὸν θρησκείαν παγκόσμιον. Ἁπλοῦν καὶ ἀπέριττον ἦτο τὸ κήρυγμα τοῦ Παύλου, ἀλλ' ὅμως εὐθὺς ἤγειρε κατ' αὐτοῦ τὰς τέσσαρας ἰσχυρὰς δυνάμεις τοῦ κόσμου—τὴν πολιτείαν, τὴν εἰδωλολατρείαν, τὸν Ἰουδαϊσμὸν καὶ τὴν φιλοσοφίαν—ἀγωνιζομένας νὰ καταρρίψωσι τὸ κήρυγμα τοῦτο, νὰ ἐξαλείψωσι καὶ αὐτὸ τὸ ὄνομα τοῦ Χριστοῦ ἐκ τῆς γῆς. Ἐν τούτοις ὁ Παῦλος, ἀκλόνητος ὡς βράχος, ἐματαίωσεν ὅλας τὰς ἐπιθέσεις αὐτῶν, καὶ δι' ἀτρύτων κόπων καὶ δεινοπαθημάτων διελάλησε καὶ ἐξύμνησε τὸ ὄνομα τοῦτο, πανταχοῦ καὶ πάντοτε κηρύττων τὸν Χριστὸν καὶ τοῦτον Ἐσταυρωμένον.

Πρὸς τοὺς Χριστιανοὺς τῆς Κορίνθου γράφων μετέπειτα, ἀπαριθμεῖ τὰ δεινοπαθήματα ταῦτα: «κόπους περισσούς, πληγὰς καθ' ὑπερβολήν, φυλακὰς περισσότερον, θανάτους πολλάκις, ραβδισμούς, λιθοβολισμούς, ναυάγια καὶ κινδύνους ἐν θαλάσσῃ, ταλαιπωρίας ὁδοιποριῶν, κινδύνους ποταμῶν καὶ ἐρήμων, κινδύνους λῃστῶν, κινδύνους ἐκ τῶν Ἰουδαίων καὶ ἐξ ἐθνῶν, κινδύνους ἐκ ψευδαδέλφων, κόπους καὶ μόχθους, ἀγρυπνίας, πεῖναν καὶ δίψαν, ψῦχος καὶ γυμνότητα καὶ ἄλλα πολλὰ» (Β'. Κορινθ. ια'. 23—28). Ἀλλ' εἰς ὅλα ταῦτα ἠδυνήθη νὰ ἀνθέξῃ, χάρις εἰς τὴν ὑπέροχον δύναμιν, ἣν δίδει ὁ Χριστός, καὶ νὰ μαρτυρήσῃ ὅτι «Εἰς πάντα ταῦτα ὑπερνικῶμεν διὰ τοῦ ἀγαπήσαντος ἡμᾶς Χριστοῦ». Καὶ πάλιν, «Τὰ πάντα δυναμαι διὰ τοῦ ἐνδυναμοῦντος με Χριστοῦ».

Ποῖα ὅμως τὰ ὅπλα τοῦ ἀγῶνος; Μήπως μάχαιραι καὶ φονικὰ ὅπλα καὶ ὄργανα πολεμικά; Οὐδόλως, ἀλλὰ τὰ ὑπὸ τοῦ κόσμου θεωρούμενα ὡς τὰ ἀσθενέστερα τῶν μέσων—ἐγκαρτέρησις καὶ ἐμμονὴ εἰς τὴν δύναμιν τοῦ Χριστοῦ, διὰ τοῦ κηρύγματος τοῦ Εὐαγγελίου. «Τὰ ὅπλα τοῦ πολέμου ἡμῶν», λέγει ὁ Παῦλος, «δὲν εἶναι σαρκικά, ἀλλὰ δυνατὰ σὺν Θεῷ πρὸς καθαίρεσιν ὀχυρωμάτων, ἐπειδὴ καθαιροῦμεν λογισμοὺς καὶ πᾶν ὕψωμα ἐπαιρόμενον ἐναντίον τῆς γνώσεως τοῦ Θεοῦ, καὶ αἰχμαλωτίζομεν πᾶν νόημα εἰς τὴν ὑπακοὴν τοῦ Χριστοῦ» (Β' Κορ. ι'. 4). Μὲ ἄλλας λέξεις, τὸ ποτὲ περιφρονημένον καὶ ἀσήμαντον Εὐαγγέλιον, ἐν τῷ προσώπῳ τοῦ Ἐσταυρωμένου, κατέλαβε θέσιν ἐπίσημον, ἐξετόπισε τὴν εἰδωλολατρείαν καὶ ἔγεινε θρησκεία διεθνής. Ὁ κόκκος τοῦ σινάπεως τοῦ Χριστιανισμοῦ ἔγεινε μέγα, ὑψηλὸν καὶ πολύκλαδον δένδρον, ὑπὸ τὴν σκιὰν τοῦ ὁποίου ἀναπαύονται οἱ λαοὶ καὶ τὰ ἔθνη, τὸ μικρὸν δὲ ποίμνιον τῶν Χριστιανῶν, ἰσχυρὸν σήμερον, ἔθεσε τὰς βάσεις τοῦ πολιτισμοῦ καὶ τοὺς νόμους καὶ κανόνας τῆς ἠθικῆς καὶ τοῦ διεθνοῦς δικαίου, ἄνευ τῶν ὁποίων ἡ γῆ ἡμῶν θὰ μετεβάλλετο εἰς κόλασιν.

2ον. Ἀλλ' ἡ κυριωτέρα δύναμις τοῦ Εὐαγγελίου ἔγκειται ὄχι τόσον εἰς τὴν ἀναγνώρισιν τοῦ Χριστιανισμοῦ ὡς διεθνοῦς θρησκείας, ὅσον εἰς τὴν προσέγγισιν τοῦ ἀνθρώπου πρὸς τὸν Θεόν, ἀπ' εὐθείας, ἄνευ μεσολαβήσεως μεσαζόντων προσώπων, δυνάμει τῆς ἐπὶ τοῦ Σταυροῦ θυσίας τοῦ Χριστοῦ, ὅστις προσεφέρθη νὰ λάβῃ ἐφ' ἑαυτὸν τὴν ἐνοχὴν τοῦ κόσμου τοῦ ἁμαρτωλοῦ, ἵνα πᾶς ὁ πιστεύων εἰς

αὐτὸν εὕρῃ ἄφεσιν παρὰ τῷ Θεῷ καὶ ἀξιωθῇ ζωῆς αἰωνίου. Ἡ σωτηρία ὅμως δὲν περιορίζεται εἰς μόνην τὴν μέλλουσαν ζωήν, ἀλλὰ ἀποβλέπει καὶ τὴν παροῦσαν ζωήν, σκοπεῖ δὲ ὄχι μόνον τὴν σωτηρίαν τοῦ ἀτόμου ἀλλὰ καὶ τὴν θεραπείαν παντὸς κακοῦ ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ, διὰ τῆς προσπαθείας τῶν ἀποβλεπόντων εἰς τὸν Χριστὸν ὡς τὸν μόνον των σωτῆρα καὶ ὁδηγόν, ὡς μόνην των δύναμιν καὶ βοηθόν. Τοῦτο μαρτυρεῖ καὶ ὁ Ἀπόστολος λέγων: «Ὁ Χριστὸς διὰ μιᾶς θυσίας, ἣν προσέφερεν ὑπὲρ ἡμῶν ἐπὶ τοῦ Σταυροῦ, ***ἐτελειοποίησε τοὺς ἁγιαζομένους»*** (Ἑβρ. ι΄. 14). Ἡ μέλλουσα ζωὴ ἄρχεται δι᾿ ἕκαστον ἀπὸ τῆς παρούσης ζωῆς. Λέγει δὲ ρητῶς ὁ Κύριος: «Ὁ πιστεύων Μου τοὺς λόγους καὶ πιστεύων εἰς τὸν πέμψαντά Με, ἔχει ζωὴν αἰώνιον καὶ εἰς κρίσιν οὐκ ἔρχεται, ἀλλὰ μεταβαίνει ἐκ τοῦ θανάτου εἰς τὴν ζωὴν» (Ἰωάν., ε΄. 24), ἤτοι, ὁ ἀληθὴς Χριστιανὸς ἐξυφαίνει τὴν μέλλουσαν αὐτοῦ ζωὴν ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ, ὡς γράφει ὁ Ἀπόστολος Παῦλος πρὸς τὸν Τιμόθεον: «Ἡ εὐσέβεια ἔχει ἐπαγγελίας τῆς παρούσης καὶ τῆς μελλούσης ζωῆς» (Α΄. Τιμ. δ΄. 8).

Ἀφοῦ τὸ Εὐαγγέλιον, μὲ θέμα καὶ ἀντικείμενον καὶ ὑπόδειξιν τὸν Χριστὸν καὶ τοῦτον Ἐσταυρωμένον ὑπὲρ τῆς τοῦ κόσμου σωτηρίας, ἐδόθη παρὰ Θεοῦ πρὸς διαφώτισιν καὶ ὁδηγίαν τοῦ ἁμαρτωλοῦ, φανερὸν εἶναι ὅτι οἱ ζητοῦντες ἀλλοῦ, δι᾿ οἱουδήποτε ἄλλου τρόπου ἢ προσώπου, τὴν σωτηρίαν τῆς ψυχῆς αὐτῶν, ἐφελκύουν ἐφ᾿ ἑαυτοὺς τὴν θείαν δυσμένειαν καὶ ἀπομακρύνονται τῆς μόνης ὁδοῦ τῆς σωτηρίας. «Ἐπικατάρατος πᾶς ὁ ἐλπίζων ἐπὶ ἄνθρωπον», λέγει ὁ Θεὸς διὰ στόματος τοῦ προφήτου αὐτοῦ Ἱερεμίου (Ἱερ. ιζ΄. 5). Ἡ καλλιέργεια τοῦ νοὸς διὰ τῆς ἐκπαιδεύσεως, ἄνευ τῆς διαπαιδαγωγήσεως τοῦ Ἐσταυρωμένου, δὲν ἰσχύει κατὰ τῆς ἁμαρτίας, μᾶλλον δὲ ἐνισχύει τὸν ἁμαρτωλὸν εἰς τὸν δρόμον τῆς ἀπωλείας, ὡς ἀπέδειξεν ἡ ἱστορία εἰς μυρίας ὅσας περιστάσεις. Οὔτε δύναται ἡ μεταρρύθμισις τοῦ πολιτεύματος νὰ μεταρρυθμίσῃ τοὺς λαούς, ἐὰν ταὐτοχρόνως μὴ μεταβληθῇ ἡ καρδία καὶ τὰ αἰσθήματα τῶν ἀνθρώπων. Οὔτε ὁ καλλωπισμὸς τῶν ναῶν, ὁ εὐπρεπισμὸς τῆς τάξεως τῆς λατρείας, ἡ ἐπιβλητικότης τῶν τύπων δύνανται νὰ ἐπιφέρωσι τὴν ἀναμόρφωσιν τῶν λαῶν, ἐὰν μὴ καταστῶσιν αἱ καρδίαι ναὸς τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, καθότι ὁ Θεὸς δὲν κατοικεῖ ἐν χειροποιήτοις ναοῖς ἀλλ᾿ εἰς καρδίας ταπεινὰς καὶ εἰς πνεύματα συντετριμμένα.

3ον. Ἐάν, ὅπως καὶ ὑπ᾿ αὐτοῦ τοῦ κόσμου ἀνεγνωρίσθη πλέον, ὁ Χριστιανισμὸς εἶναι δύναμις Θεοῦ, διατί δὲν ἐξεδηλώθη καὶ δὲν ἐπεκράτησεν ἐξ ἴσου παντοῦ; Μᾶς λέγει ὁ Παῦλος ἐν τῇ πρὸς Ρωμαίους Ἐπιστολῇ (α΄ 16): «Δὲν ἐπαισχύνομαι τὸ Εὐαγγέλιον τοῦ Χριστοῦ, διότι εἶναι δύναμις Θεοῦ ***πρὸς σωτηρίαν παντὶ τῷ πιστεύοντι»***· καὶ ἀλλαχοῦ: «Ἄνευ πίστεως οὐδεὶς δύναται νὰ ἀρέσῃ εἰς τὸν Θεόν»· καὶ πάλιν: «Ἡ πίστις εἶναι ἡ δικαιώνουσα καὶ σώζουσα». Πίστις δὲ ἐνταῦθα εἶναι ***ἡ ἐφαρμογὴ τοῦ Χριστιανισμοῦ,*** διότι μόνον διὰ τῆς πίστεως δυνάμεθα νὰ οἰκειοποιηθῶμεν τὸν Χριστόν, ὅστις εἶναι ἡ δύναμις καὶ ἡ σοφία τοῦ Θεοῦ, διὰ τῆς ὁποίας ὁ πιστεύων δύναται νὰ θαυματουργήσῃ. Ρητῶς ὁ Κύριος ἡμῶν ἐδήλωσεν ὅτι «ἄνευ ἐμοῦ δὲν δύνασθε νὰ πράξητε οὐδέν»· ὁ δὲ Ἀπόστολος Παῦλος: «Τὰ πάντα δύναμαι διὰ τοῦ ἐνδυναμοῦντός με Χριστοῦ». Καὶ ἡ πεῖρα τῶν ἀτόμων καὶ αὐτὴ ἡ ἱστορία μαρτυροῦσιν ὅτι ὅπου δὲν ἐφαρμό-

ζονται αἱ ἀρχαὶ τοῦ Χριστιανισμοῦ, ἐκεῖ ἐξουδετεροῦται καὶ λείπει ἡ δύναμις αὐτοῦ.

Ἡ πίστις, ἥτις ἐνεργεῖ τὴν ἐφαρμογὴν, δὲν εἶναι πίστις διανοητική, διότι «καὶ οἱ δαίμονες πιστεύουσι καὶ φρίττουσι», ὡς βεβαιοῖ ὁ Ἰάκωβος, ἐκ δὲ τῶν διανοουμένων ἀνθρώπων πλεῖστοι παραδέχονται ὡς ὑψηλὰς καὶ ἀμιμήτους τὰς ἠθικὰς ἀρχὰς τοῦ Εὐαγγελίου, χωρὶς καὶ νὰ προβαίνωσιν εἰς τὴν ἐφαρμογὴν τούτων. Ἡ σώζουσα τὰ ἄτομα καὶ ἀνακαινίζουσα τὰς κοινωνίας πίστις εἶναι πίστις ἐνεργουμένη δι᾽ ἀγάπης, πίστις νεκρώνουσα τὸ Ἐγώ, τὰς ἐγωϊστικὰς ῥοπὰς καὶ ἕξεις, πίστις ἀποβλέπουσα ἀνεπιφυλάκτως εἰς τὸ ἔργον τοῦ Σωτῆρος καὶ ὑποταγὴ τελεία εἰς τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ. Εἶναι ἡ πίστις, ἥτις προεκάλεσε τὴν διακήρυξιν τοῦ Παύλου: «Ζῶ δὲ οὐχὶ πλέον ἐγώ, ἀλλ᾽ ὁ Χριστὸς ζῇ ἐν ἐμοί». Ἄνευ τῆς ζώσης καὶ ἐμπράκτως ἐφαρμοζομένης πίστεως ὁ Χριστιανισμὸς παύει τοῦ νὰ ἦναι δύναμις Θεοῦ, καὶ κατατάσσεται μεταξὺ τῶν πολλῶν θρησκευμάτων καὶ φιλοσοφικῶν συστημάτων τοῦ κόσμου—θεωρία ἁπλῆ, ἄνευ ζωογόνου ἐπιβολῆς.

Ὄχι, ὁ Χριστιανισμὸς εἶναι ζωή, εἶναι ἐφαρμογὴ τῆς πίστεως—δύναμις Θεοῦ, καταλύουσα τὰς δυνάμεις τοῦ Σατανᾶ.

Γ. Προυσσαεύς.

ΟΙ ΑΥΤΑΠΑΤΩΜΕΝΟΙ

«Γίνεσθε ἐκτελεσταὶ τοῦ λόγου καὶ μὴ μόνον ἀκροαταί, ἀπατῶντες ἑαυτούς». (Ἰακ. α΄. 22).

Ὑπάρχουν δύο ἄκρα εἰς τὴν Χριστιανικὴν θρησκείαν ἐξ ἴσου ψευδῆ καὶ ὀλέθρια, τὰ δύο δὲ ταῦτα ἄκρα ἔχουν καταλάβει δύο τάξεις ὑποκριτῶν. Εἰς τὴν μίαν τάξιν ἀνήκουν οἱ νομίζοντες ὅτι ἡ θρησκεία συνίσταται ἐξ ὁλοκλήρου ἐκ τῆς ἀποδοχῆς ἀφῃρημένων τινῶν διδασκαλιῶν, τουθ᾽ ὅπερ ὀνομάζουν **πίστιν,** καὶ δὲν τονίζουν παρὰ ὀλίγον ἢ καθόλου τὰ καλὰ ἔργα. Ἡ ἄλλη τάξις λέγει ὅτι ἡ θρησκεία συνίσταται καθ᾽ ὁλοκληρίαν ἀπὸ **καλὰ ἔργα** (ἐννοῶ, νεκρὰ ἔργα) καὶ δὲν τονίζουν παρὰ ὀλίγον ἢ καθόλου τὴν πίστιν εἰς τὸν Ἰησοῦν Χριστόν, βασιζόμενοι διὰ τὴν σωτηρίαν των εἰς τὰ καλά των ἔργα. Οἱ Ἑβραῖοι ἀνῆκον γενικῶς εἰς τὴν τελευταίαν τάξιν. Οἱ θρησκευτικοί των διδάσκαλοι τοὺς ἐδίδασκον ὅτι θὰ ἐσώζοντο διὰ τῆς ὑπακοῆς εἰς τὸν τελετουργικὸν νόμον, καὶ δι' αὐτό, ὅταν ὁ ἀπόστολος Παῦλος ἤρχισε νὰ κηρύττῃ, κατεπολέμει εἰδικώτερον τὴν πλάνην ταύτην τῶν Ἑβραίων. Τὸ κύριον θέμα του ἦτο ὅτι **ἡ δικαίωσις δίδεται διὰ πίστεως εἰς τὸν Ἰησοῦν Χριστόν,** ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὴν διδασκαλίαν τῶν Φαρισαίων καὶ Γραμματέων, ὅτι ἡ σωτηρία ἀποκτᾶται διὰ τῆς ὑπακοῆς εἰς τὸν νόμον. Κατόπιν μερικοὶ Χριστιανοί, ἐγκολπωθέντες τὴν διδασκαλίαν αὐτήν, τὴν ὤθησαν εἰς τὸ ἄλλο ἄκρον, διατεινόμενοι ὅτι ὁ ἄνθρωπος σώζεται καθ᾽ ὁλοκληρίαν διὰ τῆς πίστεως ἀσχέτως πρὸς οἱουδήποτε εἴδους ἔργα. Παρέβλεψαν τὴν καταφανῆ ἀρχὴν ὅτι **ἡ γνησία πίστις παράγει πάντοτε καλὰ ἔργα** καὶ εἶναι καὶ αὕτη καλὸν ἔργον. Εἶπον ὅτι τὰ δύο ταῦτα ἄκρα, ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον κάμνει τὴν θρησκείαν νὰ συνί-

σταται καθ' ὁλοκληρίαν ἀπὸ ἐξωτερικὰ ἔργα, καὶ ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον τὴν κάμνει νὰ συνίσταται καθ' ὁλοκληρίαν ἀπὸ πίστιν, εἶναι ***ἐξ ἴσου ψευδῆ καὶ ἐξ ἴσου ὀλέθρια.*** Οἱ βασιζόμενοι μόνον εἰς τὰ καλὰ ἔργα παραβλέπουν τὸ ὅτι τὰ ἔργα αὐτὰ δὲν εἶναι δεκτὰ ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ, ***ἐὰν δὲν πηγάζουν ἐκ πίστεως***· διότι «ἄνευ πίστεως εἶναι ἀδύνατον νὰ εὐαρεστήσῃ τις εἰς Αὐτόν». Οἱ λέγοντες ἐξ ἄλλου ὅτι ἡ θρησκεία συνίσταται καθ' ὁλοκληρίαν ἐκ πίστεως, παραβλέπουν τὸ ὅτι ἡ ἀληθὴς πίστις εἶναι ***ἡ δι' ἀγάπης ἐνεργουμένη*** καὶ κατὰ γενικὸν κανόνα ***παράγει ἔργα ἀγάπης.*** Εἶναι ἄκρα ἐξ ἴσου ὀλέθρια, διότι ἀφ' ἑνὸς ἄνευ πίστεως δὲν δύναται ὁ ἄνθρωπος νὰ συγχωρηθῇ ἢ δικαιωθῇ, καὶ ἀφ' ἑτέρου ἄνευ ἁγιασμοῦ δὲν δύναται νὰ καταστῇ ἁρμόδιος διὰ τὰς ἀσχολίας ἢ ἀπολαύσεις τοῦ οὐρανοῦ. Ὅπως ὁ ἁμαρτωλός, καὶ ἂν ἀκόμη ἀφήσῃ ὅλας του τὰς ἁμαρτίας καὶ ἂν τὰ ἔργα του ἦναι τόσον τέλεια ὅσον τὰ νομίζει, δὲν δύναται νὰ συγχωρηθῇ χωρὶς τὴν ἐξιλαστήριον θυσίαν τοῦ Χριστοῦ, οὕτω καὶ ἐκεῖνος ὅστις νομίζει ὅτι ἐμπορεῖ νὰ δικαιωθῇ διὰ τῆς πίστεως, ἐνῷ τὰ ἔργα του παραμένουν πονηρά, πρέπει νὰ γνωρίζῃ ὅτι ἄνευ ἁγιασμοῦ ἡ πίστις του εἶναι νεκρὰ καὶ δὲν δύναται νὰ ἀποτελέσῃ τὸ ὄργανον τῆς δικαιώσεώς του. Φαίνεται ὅτι ὁ Ἰάκωβος ἐν τῇ ἐπιστολῇ του ἠθέλησε νὰ θέσῃ τὰ πράγματα εἰς τὴν θέσιν των, ἀποδεικνύων ποῦ κεῖται ἡ ἀλήθεια καὶ ἐξηγῶν τὴν ἀνάγκην καὶ τὸν λόγον τῆς ἀνάγκης τῆς πίστεως καὶ καλῶν ἔργων.

Αἱ θρησκευτικαὶ διδασκαλίαι εἶναι δύο κατηγοριῶν, αἱ ἀφορῶσαι τὸν Θεὸν καὶ αἱ ἀφορῶσαι τὴν πρακτικὴν ζωὴν τοῦ ἀνθρώπου. Τὸ θέμα, μὲ τὸ ὁποῖον θὰ ἀσχοληθῶμεν σήμερον, εἶναι ὅτι ἐκεῖνος, ὅστις ὁμολογεῖ τὴν πίστιν καὶ δὲν ἐφαρμόζει ἐν τῇ ζωῇ του ὅ,τι παραδέχεται ὡς ὀρθόν, ***ἀπατᾷ ἑαυτόν.*** Ὑπάρχουν δύο τάξεις ὑποκριτῶν μεταξὺ τῶν θρησκευομένων—οἱ ***ἀπατῶντες τοὺς ἄλλους*** καὶ οἱ ***ἀπατῶντες ἑαυτούς.*** Εἰς τὴν μίαν τάξιν ὑποκριτῶν ἀνήκουν ἐκεῖνοι, οἱ ὁποῖοι ὑπὸ μίαν ἐξωτερικὴν ἠθικὴν καὶ θρησκείαν καλύπτουν τὴν ἔχθραν τῆς καρδίας των πρὸς τὸν Θεόν καὶ κάμνουν τοὺς ἄλλους νὰ νομίζουν ὅτι εἶναι εὐσεβεῖς ἄνθρωποι. Οὕτως οἱ Φαρισαῖοι ἔχαιρον τὴν φήμην ὅτι εἶναι εὐσεβεῖς, μὲ τὴν ἐξωτερικήν των ἐπίδειξιν θρησκευτικότητος διὰ τῶν ἐλεημοσυνῶν των καὶ τῶν μακρῶν των προσευχῶν. Ἡ ἄλλη τάξις εἶναι ἡ ἀναφερομένη εἰς τὸ προκείμενον ἐδάφιον, ἐκεῖνοι οἱ ὁποῖοι δὲν ἀπατοῦν τοὺς ἄλλους ἀλλὰ τοὺς ἑαυτούς των. Οὗτοι εἶναι ὀρθόδοξοι ὡς πρὸς τὰ αἰσθήματα ἀλλὰ χαλαροὶ εἰς τὴν πρακτικὴν ζωήν. Νομίζουν ὅτι ἡ θρησκεία συνίσταται ἀπὸ ἰδέας χωρὶς ζωὴν καὶ ἀπατοῦν ἑαυτοὺς νομίζοντες ὅτι εἶναι καλοὶ Χριστιανοί, ἐνῷ στεροῦνται παντελῶς ἁγιασμοῦ. Εἶναι ***ἀκροαταὶ*** τοῦ λόγου καὶ ὄχι ***ἐκτελεσταί.*** Ἀγαποῦν τὰ ὀρθὰ κηρύγματα καὶ εὐχαριστοῦνται πολὺ νὰ ἀκούουν τὰ ἀφῃρημένα δόγματα τῆς θρησκείας, ἴσως δὲ νὰ πετᾷ ἡ φαντασία των καὶ νὰ καταλαμβάνωνται ἀπὸ ὡραῖα αἰσθήματα ἔναντι τοῦ χαρακτῆρος καὶ τῶν ἰδιοτήτων τοῦ Θεοῦ, ἀλλὰ δὲν εἶναι προσεκτικοὶ εἰς τὸ νὰ ἐφαρμόζουν ἐν τῇ ζωῇ των τὰς ἐντολὰς τοῦ Λόγου τοῦ Θεοῦ, οὔτε εὐχαριστοῦνται μὲ τὰ κηρύγματα ἐκεῖνα τὰ ἀφορῶντα τὴν πρακτικὴν ζωήν. Δὲν θὰ κηρύξω σήμερον εἰς ἐκείνους ἐξ ὑμῶν, οἱ ὁποῖοι δι' αὐστηρᾶς ἠθικῆς καὶ ἐξωτερικῆς ἐπιδείξεως θρησκευτικότητος ἀπατοῦν τοὺς ἄλλους. Ἀπευθύνομαι εἰς ἐκείνους ἐξ ὑμῶν, οἱ ὁποῖοι δὲν πράττετε ὅτι γνωρίζετε ὡς ὀρθόν, οἱ ὁποῖοι εἶσθε ἀκροαταὶ

καὶ ὄχι ἐκτελεσταί. Ἴσως νὰ ἦναι πολλοὶ τοιοῦτοι παρόντες. Δὲν γνωρίζω τὰ ὀνόματά σας, ἀλλ᾿ ἐὰν ἀνήκετε εἰς τὴν τάξιν αὐτήν, εἴσθε ἀκριβῶς τὰ πρόσωπα πρὸς ἃ ἀπευθύνομαι, ὡς ἐὰν σᾶς ἐκάλουν μὲ τό ὄνομά σας. Ἀκούετε τὸν λόγον καὶ τὸν πιστεύετε θεωρητικῶς, ἐνῷ τὸν ἀρνεῖσθε ἐν τῇ ζωῇ σας. Σᾶς λέγω ὅτι ἀπατᾶσθε. Τὸ προκείμενον χωρίον τὸ ἀποδεικνύει. Ἐδῶ ἔχομεν ἕν: «Τάδε λέγει Κύριος»—ὅτι ὅλοι οἱ τοιοῦτοι ἀπατοῦν ἑαυτούς.

Θὰ σᾶς εἴπω, ἐν πρώτοις, ὅτι δὲν ἔχετε ***πραγματικὴν πίστιν.*** Ἀκούετε τὸν λόγον καὶ τὸν παραδέχεσθε ὡς ἀληθῆ, ἀλλὰ δὲν τὸν πιστεύετε πραγματικῶς. Δύο τινὰ εἶναι ἀπαραίτητα εἰς τὴν εὐαγγελικὴν ἢ σώζουσαν πίστιν. Τὸ πρῶτον εἶναι διανοητικὴ πεποίθησις περὶ τῆς ἀληθείας ἑνὸς πράγματος, καὶ δὲν ἐννοῶ ἁπλῶς ***τὴν ἀφῃρημένην*** ἀλήθειαν περὶ αὐτοῦ, ἀλλὰ καθ᾿ ὅσον σχετίζεται μὲ σᾶς. Ἡ ἀλήθεια, ἐν σχέσει μὲ σᾶς ἢ ***ἐν σχέσει μὲ τὴν διαγωγήν σας*** πρέπει νὰ ἐκληφθῇ διανοητικῶς. Κατόπιν ἡ ἀληθὴς πίστις συμπεριλαμβάνει ἀνάλογον κατάστασιν τῆς καρδίας. Τοῦτο πάντοτε ἐνυπάρχει εἰς τὴν οὐσίαν τῆς ἀληθοῦς πίστεως. Ὅταν ἡ διάνοια τοῦ ἀνθρώπου πεισθῇ καὶ παραδεχθῇ τὴν ἀλήθειαν ἐν σχέσει μὲ τὸν ἑαυτόν του, πρέπει νὰ ἐπακολουθήσῃ ἡ ἐπιδοκιμασία τῆς καρδίας. Αἱ δύο αὗται καταστάσεις τῆς διανοίας εἶναι ἀπαραίτητοι διὰ τὴν γνησίαν πίστιν. Ἡ ἁπλῆ διανοητικὴ ἀποδοχὴ τῆς ἀληθείας δὲν εἶναι σώζουσα πίστις, ἀλλὰ διανοητικὴ ἀποδοχή, συνοδευομένη μὲ ἀνάλογον κατάστασιν τῶν αἰσθημάτων, εἶναι σώζουσα πίστις. Συνεπῶς ὅπου ὑπάρχει ἀληθὴς σώζουσα πίστις, ὑπάρχει πάντοτε ἡ ἀνάλογος διαγωγή. Ἡ διαγωγὴ πάντοτε ἀκολουθεῖ τὴν πραγματικὴν πίστιν. Ὡς ἡ θέλησις κυριαρχεῖ ἐπὶ τῶν πράξεων τοῦ ἀνθρώπου, οὕτω καὶ ἡ πίστις. Οἱ ἄνθρωποι συμπεριφέρονται συμφώνως μὲ ὅ,τι πιστεύουν. Βλέπετε τὸν ἀπρόσεκτον ἐκεῖνον ἁμαρτωλὸν σπεύδοντα εἰς ἀναζήτησιν πλούτου; Πιστεύει πράγματι ὁ ἄνθρωπος αὐτὸς ὅτι μίαν ἡμέραν θὰ ἀποθάνῃ; Ἴσως εἴπητε ὅτι βεβαίως γνωρίζει ὅτι θὰ ἀποθάνῃ· ἀλλ᾿ ἐγὼ σᾶς ἀπαντῶ ὅτι ἐν ὅσῳ εὑρίσκεται εἰς τὴν κατάστασιν αὐτήν, δὲν πιστεύει πράγματι ὅτι θὰ ἀποθάνῃ. Ὁ θάνατος οὐδέποτε ἀπασχολεῖ τὰς σκέψεις του καὶ εἶναι ἑπομένως ἀδύνατον νὰ τὸ πιστεύῃ ἐν τῇ ἀπροσεξίᾳ καὶ ἀδιαφορίᾳ του. Τὸν ἐρωτᾶτε ἐὰν νομίζῃ ὅτι κάποτε θὰ ἀποθάνῃ καὶ σᾶς ἀπαντᾷ: «Βεβαίως, ***γνωρίζω*** ὅτι θά ἀποθάνω· ὅλοι οἱ ἄνθρωποι εἶναι θνητοί». Ἀλλὰ μόνον ὅταν ἀρχίσῃ τὸ ζήτημα αὐτὸ νὰ ἀπασχολῇ τὰς σκέψεις του πραγματικῶς καὶ διαρκῶς, θὰ ἀλλάξῃ τρόπον ζωῆς καὶ θὰ ζῇ δι᾿ ἄλλον κόσμον ἀντὶ τοῦ παρόντος. Οὕτω καὶ ἐν τῇ θρησκείᾳ· ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον ὁ ἄνθρωπος ***πράγματι πιστεύει,*** ρυθμίζει τὰ τῆς ζωῆς του κατὰ παρόμοιον ἀκριβῶς τρόπον ὅπως καὶ ἡ θέλησις ἐξουσιάζει τὰς πράξεις του.

Ὁ ἄνθρωπος ἴσως νὰ ἐπιδοκιμάζῃ ἀκόμη μίαν ἀφῃρημένην ἀλήθειαν. Πολλοὶ νομίζουν ὅτι αὐτὸ εἶναι πίστις—ἡ ἐπιδοκιμασία, τὴν ὁποίαν αἰσθάνονται διὰ τὸν χαρακτῆρα καὶ τὴν διακυβέρνησιν τοῦ Θεοῦ· καὶ ὅμως εἶναι δυνατὸν νὰ μὴ ἔχουν οἱ τοιοῦτοι οὔτε ἴχνος ἀληθοῦς πίστεως. Γνωρίζω κάποιον ἄπιστον, ὅστις καταλαμβάνεται ἀπὸ ἔκστασιν μὲ τοιαῦτα θέματα. Ἡ διάνοια τοῦ ἀνθρώπου εἶναι οὕτω πως διαμορφωμένη, ὥστε φυσικῶς καὶ κατ᾿ ἀνάγκην νὰ ἐπιδοκιμάζῃ μίαν οἱανδήποτε ἀλήθειαν. Οἱ δαίμονες τῆς κολάσεως ἀγαποῦν τὴν ἀλήθειαν ἐὰν

δύνανται νὰ τὴν ἴδουν ἀσχέτως πρὸς ἑαυτούς. Ἐὰν τὸ Εὐαγγέλιον δὲν ἔθιγε τὸν ἐγωϊσμόν των, ὄχι μόνον θὰ τὸ ἐδέχοντο ὡς ἀληθές, ἀλλὰ καὶ θὰ τὸ ἐπεδοκίμαζον ἐγκαρδίως. Ἐὰν ἠδύναντο νὰ θεωρήσουν τὸν Θεὸν μόνον εἰς τὴν ὕπαρξίν Του χωρὶς καμμίαν σχέσιν πρὸς αὐτούς, θὰ ἐπεδοκίμαζον ἐκ καρδίας τὸν χαρακτῆρά Του. Ἀλλ' ὁ λόγος, διὰ τὸν ὁποῖον οἱ πονηροὶ ἄνθρωποι καὶ οἱ δαίμονες μισοῦν τὸν Θεόν, εἶναι διότι Τὸν βλέπουν ἐν σχέσει πρὸς ἑαυτούς. Αἱ καρδίαι των ἐξεγείρονται ἐν ἀποστασίᾳ, διότι Τὸν βλέπουν ἀντιτιθέμενον πρὸς τὰς ἐπιθυμίας των.

Ἐδῶ εἶναι τὸ αἴτιον μιᾶς φοβερᾶς ἀπάτης μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων ἐν σχέσει μὲ τὴν θρησκείαν. Βλέπουν τὴν ἀλήθειαν καὶ αἰσθάνονται εὐχαρίστησιν ἀλλὰ δὲν τὴν ἐξετάζουν καθ' ὅσον ἀφορᾷ ἑαυτούς· ἀκούουν καὶ λέγουν ὅτι τρέφονται πνευματικῶς, ἀλλὰ σημειώσατε ὅτι φεύγουν καὶ δὲν ἐφαρμόζουν εἰς τὴν ζωήν των ἐκεῖνα τὰ ὁποῖα ἤκουσαν. Βλέπεις ἐκεῖνον τὸν ἄνθρωπον; εἶναι ἀσθενοῦς χαρακτῆρος καὶ κατέχεται ἀπὸ τρυφερὰ αἰσθήματα· ἀκούει ὅτι ὁ Χριστὸς εἶναι μέγας καὶ γλυκὺς Σωτὴρ καὶ συγκινεῖται πρὸ τῆς ἀγάπης τοῦ Χριστοῦ. Διατί; Διὰ τοὺς αὐτοὺς λόγους, διὰ τοὺς ὁποίους θὰ συνεκινεῖτο καὶ μὲ τὸν ἥρωα ἑνὸς μυθιστορήματος. Ἀλλὰ δὲν ὑπακούει εἰς τὸν Χριστόν. Ποτὲ δὲν ἐφαρμόζει εἰς τὴν ζωήν του οὔτε ἓν πρᾶγμα ἐξ ὑπακοῆς πρὸς τὸν Χριστόν, ἀλλὰ Τὸν θεωρεῖ ὡς ἀφῃρημένον τι Ὄν, καὶ θαυμάζει τὸν γλυκὺν χαρακτῆρά Του, ἐνῷ αὐτὸς ὁ ἴδιος παραμένει ἐν χολῇ πικρίας. Αὐτὸς εἶναι ὁ λόγος, διὰ τὸν ὁποῖον εἶναι συνήθως τόσον δύσκολον νὰ πεισθοῦν οἱ ἁμαρτωλοὶ ὅτι εἶναι ἐχθροὶ τοῦ Θεοῦ καὶ τῆς ἀληθείας Του. Οἱ ἄνθρωποι εἶναι οὕτω πως διαμορφωμένοι ὥστε νὰ ἐπιδοκιμάζουν τὴν ἀρετήν, θὰ ἐπεδοκίμαζον δὲ ὅλας τὰς ἀληθείας τῆς Γραφῆς, ἐὰν τὰς ἐξήταζον ὡς ἀφῃρημένας ἰδέας, ἄνευ οἱασδήποτε ἐφαρμογῆς εἰς ἑαυτούς. Ὅταν ἀκούουν κηρύγματα παρουσιάζοντα τὴν ἀλήθειαν κατὰ τοιοῦτον τρόπον καὶ μὴ ἐλέγοντα αὐτοὺς τοὺς ἰδίους, κάθηνται καὶ ἀκούουν ἐπὶ ἔτη, χωρὶς ποτὲ νὰ σκεφθοῦν ὅτι εἶναι ἐχθροὶ τοῦ Θεοῦ. Εἶμαι πλέον ἢ πεπεισμένος ὅτι εἰς τὰς ἐκκλησίας, εἰς τὰς ὁποίας κηρύττονται ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον τὰ ἀφῃρημένα δόγματα τοῦ Εὐαγγελίου, εὑρίσκονται πολλοὶ οἱ ὁποῖοι εὐχαριστοῦνται μὲν μὲ τοιαῦτα κηρύγματα, ἀλλὰ δὲν εἶναι ἀναγεγεννημένοι. Ἀναμφιβόλως δὲ πολλοὶ γίνονται δεκτοὶ ὡς μέλη ἐκκλησίας διότι ἀγαποῦν τὴν ὀρθὴν διδασκαλίαν, ἐνῷ εἶναι φανερὸν ὅτι δὲν εἶναι ἐκτελεσταὶ τοῦ λόγου. Ἐδῶ ἔγκειται ἡ ἀπάτη· δὲν ἠλέγχθησαν ποτέ, ὥστε νὰ ἴδουν τὴν ἀλήθειαν ἐν σχέσει μὲ ἑαυτούς· ἐὰν δὲ τώρα, ὅτε εἶναι ἡνωμένοι μὲ τὴν ἐκκλησίαν, τοῖς κηρυχθῇ τὸ πρακτικὸν μέρος τῆς ἀληθείας καὶ ἐλεγχθῇ ἡ ζωή των, δεικνύουν τὴν ἔχθραν τῆς καρδίας των ἐξεγειρόμενοι κατὰ τῆς ἀληθείας. Ἐνόμιζον ὅτι ἦσαν Χριστιανοὶ καὶ ἡνώθησαν μὲ τὴν ἐκκλησίαν διότι ἠρέσκοντο εἰς τὴν ὑγιᾶ δογματικὴν ἀλήθειαν καὶ τὴν ἐπεδοκίμαζον, ἢ διότι ἀνεγίνωσκον τὰς Γραφὰς καὶ τὰς ἐπεδοκίμαζον. Ἐβασίσθησαν εἰς τὰ αἰσθήματα, ἀπὸ τὰ ὁποῖα κατείχοντο διὰ τὴν ἀλήθειαν, ἐνῷ κατ' οὐσίαν ἐδέχοντο ἁπλῶς μίαν ἀλήθειαν εἰς τὰς διανοίας των κατὰ τοιοῦτον τρόπον, ὥστε δὲν τὴν ἔβλεπον καθ' ὅσον ἐφηρμόζετο εἰς ἑαυτούς. Τώρα ὅτε τοῖς παρουσιάζεται ἡ ἀλήθεια κατὰ τοιοῦτον τρόπον, ὥστε νὰ θίγεται ἡ ὑπερηφανία των καὶ ἡ κοσμικοφρο-

φροσύνη των, ἀνθίστανται. Ἰδέτε πόσος μέγας ἀριθμὸς Χριστιανῶν ζοῦν καὶ τρέφονται μὲ τὰς ἀφηρημένας διδασκαλίας τῆς θρησκείας ἀπὸ ἔτους εἰς ἔτος. Παρατηρήσατε κατόπιν τὴν ζωήν των καὶ θὰ ἴδητε πόσον μικρὰν ἐπιρροὴν ἔχει ἡ πίστις των ἐπὶ τῆς διαγωγῆς των. Ἔχουν οἱ τοιοῦτοι τὴν σῴζουσαν πίστιν; Ἀδύνατον. Δὲν ἐννοῶ ὅτι δὲν ὑπάρχουν εὐσεβεῖς ἄνθρωποι εἰς τὰς τοιαύτας ἐκκλησίας, ἀλλ' ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον θέλω νὰ τονίσω εἶναι ὅτι ἡ πίστις, ἡ μὴ ἐπιδρῶσα ἐπὶ τῆς ζωῆς ἀλλὰ παραμένουσα θεωρητική, δὲν διαφέρει τῆς πίστεως τῶν δαιμονίων.

Πόσον εὐκόλως δύναται νὰ ἀπατηθῇ ὁ ποιμὴν ἐν σχέσει μὲ τὴν πνευματικὴν κατάστασιν τῆς ἐκκλησίας του. Κηρύττει ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἐπὶ τῶν ἀφηρημένων δογμάτων, τὰ ὁποῖα δὲν ἔχουν ἄμεσον σχέσιν μὲ τὴν ζωήν, καὶ τὰ μέλη τῆς ἐκκλησίας λέγουν ὅτι «ἐποικοδομοῦνται», αὐτὸς δὲ νομίζει ὅτι τὸ ποίμνιόν του πράγματι αὐξάνει εἰς τὴν πνευματικὴν ζωήν, ἐνῷ οὐδὲν ὑπάρχει σημεῖον πραγματικῆς εὐσεβείας μεταξύ των. Ὅταν ὅμως κηρύξῃ τὰς πρακτικὰς διδασκαλίας καὶ τὰ μέλη δείξουν ὅτι ἀγαποῦν τὴν ἀλήθειαν ἐφαρμόζοντες αὐτὴν εἰς τὴν ζωήν των' τότε μόνον δίδουν μαρτυρίαν πραγματικῆς ἀγάπης πρὸς τὴν ἀλήθειαν. Ἐὰν ἐν ἀντιθέσει δὲν κατορθώσῃ ὁ ποιμήν, κατόπιν δοκιμῆς, νὰ τοὺς κάμῃ νὰ δεχθοῦν τὰς πρακτικὰς ἀληθείας, ἂς ἦναι τότε ἀπολύτως βέβαιος ὅτι δὲν ἔχουν ἴχνος Χριστιανισμοῦ, ἀλλ' εἶναι Ἀντινομισταί, πιστεύοντες ὅτι δύνανται νὰ εἰσέλθουν εἰς τὸν οὐρανὸν μὲ μίαν νεκρὰν πίστιν εἰς μερικὰ ἀφηρημένα δόγματα.

Ἡ διδασκαλία τῶν ἐκκλησιῶν ἐπὶ μακρὸν ὑπῆρξε μᾶλλον ἀντινομιστική Ἔδωσε μεγαλητέραν προσοχὴν εἰς τὰ ἀφηρημένα δόγματα καὶ ἀφῆκε κατὰ μέρος τὰς πρακτικὰς διδασκαλίας τοῦ Εὐαγγελίου. Παρατηρήσατε τὰ σύμβολα τῆς πίστεως τῶν διαφόρων ἐκκλησιῶν καὶ ἰδέτε πῶς ὅλα τονίζουν κυρίως τὰ δόγματα ἐκεῖνα, τὰ ὁποῖα οὐδεμίαν ἔχουν σχέσιν μὲ τὴν ζωήν μας. Ἐμπορεῖ κανεὶς νὰ ἦναι ὁ μεγαλήτερος αἱρετικός, ἀρκεῖ νὰ μὴ ἦναι ἀναφανδὸν διεφθαρμένος, καὶ ὅμως νὰ ἔχῃ θέσιν ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ, ἀδιάφορον ἂν ἡ ζωή του ἦναι σύμφωνος μὲ τὸ Εὐαγγέλιον ἢ ὄχι. Δὲν εἶναι τοῦτο τερατῶδες; Αὐτὸς εἶναι ὁ λόγος, διὰ τὸν ὁποῖον ὅταν καταβάλλωνται προσπάθειαι ὅπως καθαρισθῇ ἡ ἐκκλησία ἀπὸ πρακτικὰ σφάλματα, δὲν δύναται νὰ τὸ ἀνεχθῇ. Διατί εἶναι τόσον δύσκολον νὰ κινηθῇ ἡ Ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ διὰ τὸ ἔργον τῆς ἐπιστροφῆς τοῦ κόσμου; Ὦ! πότε θὰ καθαρισθῇ ἡ Ἐκκλησία καὶ θὰ ἐπιστραφῇ ὁ κόσμος; Ὄχι ἐν ὅσῳ δὲν ἀναγνωρίζομεν ὅτι αἱ αἱρέσεις εἰς τὴν ζωὴν τῶν Χριστιανῶν ἀποτελοῦν ἀπόδειξιν αἱρέσεων εἰς τὴν πίστιν των. Ὄχι ἐφ' ὅσον ἐμπορεῖ τις νὰ ἀρνῆται ὁλόκληρον τὸ Εὐαγγέλιον εἰς τὴν ζωήν του καθημερινῶς καὶ ὅμως νὰ ἔχῃ θέσιν ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ ὡς καλὸς Χριστιανός.

Ἐξετάσατε τώρα πόσοι ἐξ ὑμῶν πιστεύετε ***πράγματι*** τὰς ἀληθείας, αἱ ὁποῖαι σᾶς κηρύττονται. Ἐὰν δὲν κατώρθωσα νὰ σᾶς πείσω ὅτι ἡ ἄποψις, τὴν ὁποίαν ὑποστηρίζω εἶναι ὀρθή, εἶναι ἄλλο ζήτημα. Ἔχετε τότε ἰσχυροὺς λόγους νὰ μὴ ὑπακούσητε εἰς ὅσα σᾶς εἶπον. Ἐὰν ὅμως σᾶς ἀπέδειξα ἐκ τῶν Γραφῶν καὶ ἔπεισα τὸ λογικόν σας ὅτι ἔχω δίκαιον, ἐξακολουθεῖτε δὲ μὴ ἐφαρμόζοντες εἰς τὴν ζωήν σας τὰς κηρυττομένας ἀληθείας, θὰ ἔχω τότε τὴν μαρτυρίαν πρὸ τῶν ἰδίων

μου ὀφθαλμῶν περὶ τοῦ πραγματικοῦ χαρακτῆρός σας καὶ δὲν θὰ ἀπατῶμαι πλέον μὲ τὴν ἰδέαν ὅτι εἶναι αὕτη Χριστιανικὴ ἐκκλησία.

Συναισθάνεσαι, ἀδελφέ μου, ὅτι τὸ Εὐαγγέλιον ἔχει πρακτικὴν ἐπιρροὴν ἐπὶ τῆς ζωῆς σου, καθ' ὅσον προάγεσαι εἰς γνώσεις; Εὑρίσκεις ἐκ πείρας, ὅταν δέχεσαι μίαν πρακτικὴν ἀλήθειαν εἰς τὴν διάνοιάν σου, ὅτι τὴν ἀγαπᾶς, καὶ ἀγαπᾶς νὰ αἰσθανθῇς τὴν ἐφαρμογήν της ἐπὶ τοῦ ἑαυτοῦ σου καὶ χαίρεις ἐφαρμόζων αὐτὴν εἰς τὴν ζωήν σου; Ἐὰν δὲν αὐξάνῃς εἰς χάριν, ἐὰν δὲν καθίστασαι ἁγνότερος καὶ ἁγιώτερος, ἐὰν δὲν παραχωρῇς σεαυτὸν εἰς τὴν ἐπίδρασιν τοῦ Εὐαγγελίου, ἀπατᾶσαι. Εἰς ποίαν κατάστασιν εὑρίσκεσθε σεῖς οἱ πρεσβύτεροι τῆς ἐκκλησίας, οἱ διάκονοι, οἱ οἰκογενειάρχαι, ὅλοι ἐξ ὑμῶν; Ὅταν ἀκούητε ἓν κήρυγμα, τὸ κρατεῖτε εἰς τὴν μνήμην σας καὶ τὸ ἐφαρμόζετε εἰς τὴν ζωήν σας; Ἢ τὸ δέχεσθε εἰς τὴν διανοιάν σας καὶ τὸ ἐπιδοκιμάζετε χωρὶς ποτὲ νὰ τὸ ἐκτελῆτε; Οὐαὶ εἰς ἐκεῖνον, ὅστις παραδέχεται μίαν ἀλήθειαν καὶ στρέφει τὰ νῶτα χωρὶς νὰ τὴν ἐκτελῇ. «Ὁμοιάζει μὲ ἄνθρωπον ὅστις θεωρεῖ τὸ φυσικὸν αὐτοῦ πρόσωπον ἐν κατόπτρῳ· ἐθεώρησεν ἑαυτὸν καὶ ἀνεχώρησε καὶ εὐθὺς ἐλησμόνησεν ὁποῖος ἦτο».

(Ἐκ τοῦ Ἀγγλικοῦ τοῦ C. Finney) *Γεώργιος Κλάδης.*

Η ΛΟΓΙΚΗ ΤΗΣ ΑΓΑΠΗΣ

«Ἡμεῖς ἀγαπῶμεν Αὐτόν, διότι Αὐτὸς πρῶτος ἠγάπησεν ἡμᾶς»
Α΄. Ἰωάν. δ΄. 19.

Ἡ αἰτία τῆς πρὸς τὸν Θεὸν ἀγάπης ἡμῶν κεῖται ἐν τῇ ἀγάπῃ τοῦ Θεοῦ πρὸς ἡμᾶς. Ἐλατήριον δὲ τῆς ἀγάπης τοῦ Θεοῦ πρὸς ἡμᾶς εἶναι ἡ δεσποτικὴ Αὐτοῦ θέλησις, ἡ ἐκλογὴ τοῦ ὑπερτάτου καὶ ἀπεριορίστου Αὐτοῦ θελήματος, ἡ εὐδοκία τῆς ἀγαπώσης Αὐτοῦ καρδίας, ἡ ὁρμὴ τῆς φύσεώς Του, διότι «ὁ Θεὸς εἶναι ἀγάπη.»

Ἡμεῖς ἀφ' ἑαυτῶν οὔτε συντελοῦμεν τὸ παράπαν, οὔτε ἀξίζομεν καὶ κατ' ἐλάχιστον, εἰς προσέλευσιν, ἢ ἀπόκτησιν τῆς θείας ἀγάπης. Ἐκ πάσης ἀπόψεως ἡμεῖς ἱστάμεθα χρεῶσται ἀπέναντι τῆς ἀγάπης τοῦ Θεοῦ. Καθὼς ἐκ τοῦ ὠκεανοῦ ὑψοῦνται τὰ νέφη καὶ ἔρχεται ἡ βροχὴ ἐπὶ τῆς γῆς καὶ τὰ ἐξ αὐτῆς ρυάκια τρέχουν πάλιν πρὸς τὸν ὠκεανόν, οὕτω καὶ ἡ ἀγάπη τῆς καρδίας ἡμῶν, προκαλουμένη ἀπὸ τὴν ἄπειρον τοῦ Θεοῦ ἀγάπην, ἐπιστρέφει πρὸς τὴν πηγὴν αὐτῆς, τὸν Θεὸν καὶ ἐκεῖ εὑρίσκει τὴν ἀνάπαυσίν της. Πᾶν ἀγαθὸν πηγάζει ἀπὸ Σοῦ, Ὕψιστε Θεέ ἡμῶν. Ἡ ἀγαθότης Σου εἶναι τὸ ἀγαθὸν ἡμῶν. Ἡ ἄπειρός Σου πρὸς ἡμᾶς ἀγάπη εἶναι ἐκείνη, ἥτις προκαλεῖ τὴν πρὸς Σὲ ἀγάπην τῶν καρδιῶν ἡμῶν.

Ἀγαπητοὶ φίλοι, ὅταν ἡμεῖς πιστεύωμεν, γνωρίζωμεν καὶ αἰσθανώμεθα ὅτι ὁ Θεὸς μᾶς ἀγαπᾷ, εἶναι φυσικὸν νὰ ἀνταποδίδομεν εἰς Αὐτὸν τὴν ἀγάπην μας. Καὶ καθὼς ἡ ἀγάπη ἡμῶν αὐξάνει, ἡ πίστις κραταιοῦται καὶ ἡ συναίσθησις ἐμβαθύνεται, τοῦ ὅτι ἀγαπώμεθα ὑπὸ τοῦ Θεοῦ, εἶναι ἑπόμενον ἡ καρδία ἡμῶν νὰ

διαφλογίζεται μὲ ζωηροτέραν πρὸς τὸν Θεὸν ἀγάπην, καὶ ἡμεῖς ν᾽ ἀγαπῶμεν τὸν Θεὸν ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον.

Ἡ πρὸς τὸν Θεὸν ἀγάπη εἶναι ἀπαραίτητος ἀνάγκη ἐν τῇ καρδίᾳ. Διὰ τὸν πνευματικὸν ἄνθρωπον εἶναι ἀπολύτως ἐπάναγκες ν᾽ ἀγαπᾷ τὸν Θεόν. Ὁ μὴ ἀγαπῶν τὸν Θεὸν δὲν δύναται νὰ εἶναι ἀναγεγεννημένος. Ἡ πρὸς τὸν Θεὸν ἀγάπη εἶναι ἡ σφραγίς, τὴν ὁποίαν φέρουν τὰ πρόβατα τοῦ Χριστοῦ, τὸ διακριτικόν των γνώρισμα. **Εἶναι τὸ σημεῖον τῆς νέας γεννήσεως.** «Πᾶς ὅστις ἀγαπᾷ ἐκ τοῦ Θεοῦ ἐγεννήθη καὶ γνωρίζει τὸν Θεόν.» Εἰς μάτην ἄρα καυχᾶταί τις ὅτι εἶναι Χριστιανός, ὅτι εἶναι μέλος τῆς Ἐκκλησίας, ὅτι ἀκολουθεῖ τοὺς τύπους τῆς λατρείας, ἐὰν δὲν αἰσθάνηται ἀληθῆ καὶ εἰλικρινῆ πρὸς τὸν Θεὸν ἀγάπην ἐν τῇ καρδίᾳ Του. Δὲν ὑπάρχει οὔτε πῦρ χωρὶς θερμότητα, οὔτε ἀναγέννησις καρδίας χωρὶς πραγματικὴν πρὸς τὸν Θεὸν ἀγάπη.

Ἡ πρὸς τὸν Θεὸν ἀγάπη εἶναι ἐπίσης ἡ **ἀπόδειξις τοῦ ὅτι γνωρίζομεν τὸν Θεόν.** «Ὅστις δὲν ἀγαπᾷ δὲν ἐγνώρισε τὸν Θεόν· διότι ὁ Θεὸς εἶναι ἀγάπη.» Τὸ νὰ ἀγαπῶμεν τὸν Θεὸν καὶ νὰ γνωρίζωμεν Αὐτὸν εἶναι συνώνυμα. Ὅλα τὰ χαρίσματα εἶναι μηδὲν χωρὶς ἀγάπην.

Ἐπίσης **ρίζα τῆς πρὸς τὸν πλησίον ἀγάπης** εἶναι ἡ ἀγάπη πρὸς τὸν Θεόν. «Ἀγαπητοί, ἐπειδὴ οὕτως ἠγάπησεν ἡμᾶς ὁ Θεὸς καὶ ἡμεῖς χρεωστοῦμεν ν᾽ ἀγαπῶμεν ἀλλήλους... Ἐὰν ἀγαπῶμεν ἀλλήλους, ὁ Θεὸς μένει ἐν ἡμῖν καὶ ἡ ἀγάπη Αὐτοῦ εἶναι τετελειωμένη ἐν ἡμῖν.» Οὐδεὶς εἶναι Χριστιανός, ὅστις δὲν ἀγαπᾷ τοὺς ἄλλους Χριστιανούς.

Ἔπειτα ἡ πρὸς τὸν Θεὸν ἀγάπη **φέρει τὴν εἰρήνην εἰς τὰς καρδίας ἡμῶν.** «Φόβος δὲν εἶναι ἐν τῇ ἀγάπῃ, ἀλλ᾽ ἡ τελεία ἀγάπη ἔξω διώκει τὸν φόβον. Διότι ὁ φόβος ἔχει κόλασιν, καὶ ὁ φοβούμενος δὲν εἶναι τετελειωμένος ἐν τῇ ἀγάπῃ»· Ὦ Χριστιανέ! δὲν δύνασαι νὰ ἔχῃς τὴν Θείαν φύσιν ἐμφυτευθεῖσαν ἐν τῇ ψυχῇ σου διὰ τῆς ἀναγεννήσεως, θὰ στερῆσαι ἀγάπης πρὸς τὴν ἀδελφότητα, καὶ τ᾽ ἄνθη τῆς εἰρήνης καὶ χαρᾶς δὲν δύνανται νὰ βλαστήσουν εἰς τὰ στήθη σου, ἐκτὸς ἐὰν τρέφῃς ἀληθῆ στοργὴν πρὸς τὸν Θεόν.

Ἡ αὐτὴ ἀγάπη εἶναι ταυτοχρόνως **καὶ ἡ πηγὴ ἀληθοῦς ὑπακοῆς εἰς τὸν Θεόν.** «Διότι αὕτη εἶναι ἡ ἀγάπη τοῦ Θεοῦ, τὸ νὰ φυλάττωμεν τὰς ἐντολὰς Αὐτοῦ». Εἶναι ἀληθὲς ὅτι ἡ ἁπλῆ τήρησις τῶν ἐντολῶν δὲν μὲ κάμνει τέκνον τοῦ Θεοῦ· ἐν τούτοις οὐδὲν τέκνον γνήσιον δύναται νὰ παρακούῃ εἰς τὸν οὐράνιόν του Πατέρα. Καὶ τοιοῦτος δὲν δύναμαι νὰ ἦμαι, ἐὰν δὲν ἀγαπῶ τὸν Θεόν. Ἁπλῆ ἐξωτερικὴ ὑπακοὴ εἰς τὸν νόμον τοῦ Θεοῦ δὲν εἶναι εὐπρόσδεκτος εἰς τὸν Θεόν, ὅστις προτιμᾷ τῆς θυσίας τὴν ἀγαπῶσαν διάθεσιν τῆς καρδίας. Πρέπει λοιπὸν νὰ ὑπακούω, διότι ἀγαπῶ τὸν Θεόν.

Ἀγάπη πρὸς τὸν Θεὸν πρέπει νὰ ἦναι τόσον φυσικὴ εἰς τὴν ἀναγεγεννημένην καρδίαν, ὅσον καὶ ἡ τοῦ τέκνου πρὸς τὴν μητέρα του. Ποίους συλλογισμοὺς καὶ ποῖα ἐπιχειρήματα χρειάζεται τὸ παιδίον διὰ ν᾽ ἀγαπᾷ τὸν πατέρα του; Ἐξετάσατε λοιπὸν τὸν ἑαυτόν σας καὶ ἴδετε ἐὰν ὄντως ἀγαπᾶτε τὸν Θεόν. Τὸ ἐρώτημα ἔρχεται καὶ πρὸς ἐσᾶς: «Σίμων Ἰωνᾶ, ἀγαπᾷς με;»

Ἡ **ἀρχὴ καὶ ἡ πηγὴ τῆς πρὸς τὸν Θεὸν ἀγάπης** εἶναι ἡ πίστις ὅτι ὁ

Θεὸς μᾶς ἀγαπᾷ. Πᾶς πιστεύων ἀγαπᾷ τὸν Θεόν, διὰ τὸν λόγον ὅτι πρώτιστα καὶ μάλιστα ὁ Θεὸς ἀγαπᾷ αὐτόν. Ὁ ἀληθὴς Χριστιανὸς γνωρίζει ὅτι ἀφ' ἑαυτοῦ εἶναι ἀνάξιος τῆς πρὸς αὐτὸν εὐνοίας καὶ χάριτος τοῦ Θεοῦ, καὶ ὅμως ἔχει πιστεύσει εἰς τὴν δωρεὰν τῆς ἀγάπης τοῦ Θεοῦ ἐν τῷ προσώπῳ τοῦ Μονογενοῦς Αὐτοῦ Υἱοῦ, καὶ ἔχει δεχθῆ τὸν ἐξιλασμόν, τὸν ὁποῖον ὁ Χριστὸς ἔχει κάμει ὑπὲρ αὐτοῦ, ὡς ἀπόδειξιν τῆς πρὸς αὐτὸν ἀγάπης τοῦ Θεοῦ. Διὰ τοῦτο πλήρης ἱκανοποιήσεως διὰ τὴν πρὸς αὐτὸν Θείαν εὔνοιαν, αἰσθάνεται ἐν τῇ ψυχῇ του τὴν ἀνάγκην καὶ αὐτὸς ν' ἀγαπᾷ τὸν Θεόν.

Εὐνόητον ἄρα, ὅτι ἡ πρὸς τὸν Θεὸν ἀγάπη ἡμῶν δὲν προέρχεται ἀπὸ τὴν αὐθαίρετον ὁρμὴν τῆς θελήσεως ἡμῶν. Καίτοι ὑπό τινων ἡ ἀνθρωπίνη θέλησις θεοποιεῖται, ἐν τούτοις ἡ ἀλήθεια εἶναι, ὅτι αὕτη εἶναι ἁπλῶς ὑπηρέτις. Καὶ εἰς μὲν τὸν ἁμαρτωλὸν ἡ θέλησίς του εἶναι δούλη, εἰς δὲ τὸν σεσωσμένον, καίτοι ἐλευθέρα, ἐν τούτοις εὐχαρίστως ὑποτάσσεται εἰς τὸν Θεόν. Ὅταν ὁ ἄνθρωπος θέλῃ τι, εἶναι διότι αἱ ἐπιθυμίαι, τὰ πάθη καὶ ἡ κρίσις του τὸν πειθαναγκάζουν πρὸς τοῦτο. Πρέπει νὰ ὑπάρχῃ λόγος τις εἰς τὸ νὰ θέλωμέν τι. Εἰς τὴν περίπτωσιν τῆς πρὸς τὸν Θεὸν ἀγάπης εὑρίσκεται ἐν τῷ ἐδαφίῳ ὑμῶν «ἡμεῖς ἀγαπῶμεν Αὐτόν, ***διότι Αὐτὸς πρῶτος*** ἠγάπησεν ἡμᾶς». Ὅταν ὁ ἁμαρτωλὸς πιστεύσῃ αὐτό, καὶ λάβῃ ὑπ' ὄψιν τὴν ἐλεεινὴν κατάστασιν, εἰς τὴν ὁποίαν αἱ ἁμαρτίαι του τὸν ἔχουν σύρει, καὶ τὸ φοβερὸν μέλλον, τὸ ὁποῖον τὸν περιμένει, τότε βλέπει τὴν καρδίαν του νὰ λυώνῃ πρὸ τῆς θείας ἀγάπης. ὡς ὁ κηρὸς ἐνώπιον τοῦ πυρός. Ἡ ψυχή του αἰχμαλωτίζεται ὑπὸ τῆς θείας ἀγάπης καὶ ζητεῖ ν' ἀνταποκριθῇ πρὸς αὐτὴν δι' ἀγάπης ἐν μετανοίᾳ, ἐν ἐπιστροφῇ, ἐν ὑπακοῇ καὶ ἐμπιστοσύνῃ πρὸς τὸν ἐκπροσωπεύσαντα τὴν θείαν ἀγάπην ἐπὶ τοῦ Σταυροῦ Αὐτοῦ Κύριον Ἰησοῦν Χριστόν, καὶ ἀσπάζεται Αὐτὸν ὁλοψύχως ὡς Σωτῆρά του.

Τὸ ***πρῶτον ἄρα βῆμα*** δι' ἐμὲ τὸν ἁμαρτωλὸν ***εἶναι νὰ πιστεύσω*** εἰς τὸ γεγονός, ὅτι ὁ Θεὸς μὲ ἀγαπᾷ. Κατόπιν τὸ Ἅγιον Πνεῦμα θὰ ἐνεργήσῃ, ὥστε ἡ νεκρωμένη μου καρδία νὰ κινηθῇ μὲ ἀγάπην πρὸς τὸν Θεόν· θὰ ἐμβάλῃ ἐν ἐμοὶ ἀγάπην πρὸς τὸν Θεὸν καὶ θὰ μὲ ζωοποιήσῃ διὰ τῆς ἀγάπης καὶ χάριτος τοῦ Θεοῦ πρὸς ἐμέ. Τότε ἡ ἀγάπη μου πρὸς τὸν Θεὸν θὰ ἦναι αὐθόρμητος, ὡς ἡ εὐωδία τοῦ ἄνθους, τὸ ὁποῖον ἔχει περιλούσει ἡ ἀκτὶς τοῦ ἡλίου καὶ ἔχει ζωογονήσει ἡ αὔρα τῆς ἀνοίξεως. Ἀγάπη ὅταν γίνῃ πιστευτή, ἀποβαίνει ἡ μήτηρ ἀγάπης εἰς ἐπιστροφήν.

Ἄρα πρῶτον ἔρχεται ἡ πίστις καὶ κατόπιν ἕπεται τὸ αἴσθημα. Ὅστις ἐκ τῶν ἀμετανοήτων ἁμαρτωλῶν προσπαθεῖ πρῶτον νὰ αἰσθανθῇ κάτι ἐν τῇ καρδίᾳ του καὶ ἔπειτα νὰ πιστεύσῃ εἰς τὸν Θεόν, κάμνει μέγα σφάλμα, ὡς ἐκεῖνος ὅστις σχεδιάζει νὰ κτίσῃ χωρὶς θεμέλιον, ἀρχίζων ἀπὸ τὴν στέγην. Διὰ τοῦτο σύ, ἁμαρτωλὲ ἀδελφέ μου, μὴ βραδύνῃς νὰ πιστεύσῃς εἰς τὴν ἀγάπην τοῦ Σωτῆρος σου, καὶ ἔσο βέβαιος ὅτι, ὅταν ἀληθῶς πιστεύσῃς, τότε θὰ πλημμυρήσῃ τὴν καρδίαν σου τὸ αἴσθημα τῆς ἀγάπης πρὸς τὸν Θεόν. Εἴθε ὁ Θεὸς νὰ σοὶ τὸ δώσῃ τώρα. Σὺ δὲ ὁ σεσωσμένος πιστός, ὅστις αἰσθάνεσαι ὅτι ἡ πρὸς τὸν Θεὸν ἀγάπη σου δὲν εἶναι θερμὴ καὶ ἰσχυρὰ ὅσον ἔπρεπε, μὴ ἐπιτρέψῃς εἰς τὸν Διάβολον νὰ σὲ πείσῃ, ὅτι διὰ τοῦτο ἡ πρὸς σὲ ἀγάπη τοῦ Θεοῦ ἔχει ἐξασθενήσει.

Ἐὰν ὑποκύψῃς εἰς τὸν πειρασμὸν τοῦτον, ὅστις ζητεῖ νὰ ὑποκλέψῃ τὴν πρὸς τὸν Θεὸν πίστιν σου, τότε ἐλαττώνεις τὸ ρεῦμα, τὸ ὁποῖον ρέει ἀπὸ τὴν ἀγάπην τοῦ Θεοῦ καὶ ποτίζει τὴν καρδίαν σου μὲ τὴν ἱερὰν χάριν τῆς πρὸς Αὐτὸν ἀγάπης. Ἡ πρὸς τὴν ἀγάπην τοῦ Θεοῦ πίστις σου πρέπει νὰ μένῃ ἀκλόνητος, καὶ ἀπ᾿ ἐδῶ ὁρμωμένη ἡ πρὸς τὸν Θεὸν ἀγάπη σου πρέπει ν᾿ αὐξάνῃ διαρκῶς. Ἀναπαύου ἐπὶ τὸ στῆθος τῆς φιλανθρωπίας τοῦ Θεοῦ καὶ τότε θὰ ἴδῃς, ὅτι κύματα ἀγάπης θὰ σὲ φέρουν εἰς τὰ βάθη τοῦ πελάγους τῆς θείας ἀγάπης. Τὰ ἡγιασμένα τοῦ Θεοῦ τέκνα, ὅσοι ἔμαθον νὰ ὑπερνικοῦν τὰς ἀμφιβολίας καὶ τοὺς φόβους, εὑρίσκουν τὴν καρδίαν των νὰ διαφλέγεται μὲ ἀγάπην πρὸς τὸν Σωτῆρά των, μὲ τελείαν ἀφοσίωσιν καὶ παράδοσιν εἰς τὰς ἀγκάλας τῆς θείας ἀγάπης.

Τόσον ὁ ἁμαρτωλός, ὅσον καὶ ὁ ἀσθενὴς πιστός, ἂς ἦναι βέβαιος, ὅτι αἱ ἀκένωτοι πηγαὶ πάσης ἀγάπης εὑρίσκονται μόνον ἐν τῇ ἀπείρῳ Πατρικῇ καρδίᾳ τοῦ Αἰωνίου Θεοῦ, καὶ ὅτι ὅταν ἐν τῇ ψυχῇ ὑπάρχῃ ἀγάπη πρὸς τὸν Θεόν, τοῦτο εἶναι ἡ καλλιτέρα ἀπόδειξις ὅτι ὁ Θεὸς ἀγαπᾷ τὴν ψυχὴν ἐκείνην.

Ἡ ἀγάπη τοῦ Θεοῦ πρὸς ἡμᾶς δὲν μεταβάλλεται. Μόνον ἡ ἰδική μας ἀγάπη ὀλιγοστεύει. Ἡμεῖς μόνον ὑποκείμεθα εἰς τὸν κίνδυνον ψυχρᾶς καρδίας. Διὰ τοῦτο τόσων Χριστιανῶν σήμερον ἡ ἀγάπη εὑρίσκεται εἰς ἀξιοθρήνητον κατάστασιν. Ἐὰν σύ, ἀδελφέ, εἰσέτι διατηρῇς μίαν μικρὰν συναίσθησιν καὶ λύπην ὅτι ἡ πρὸς τὸν Θεὸν ἀγάπη σου ἤρχισε ν᾿ ἀφανίζεται ἀπὸ τὴν καρδίαν σου καὶ ζητῇς ἄνωθεν βοήθειαν, θάρρος. Ἡ πηγὴ καὶ αἰτία τῆς πρώτης σου ἀγάπης εἶναι ἡ αὐτή, ἥτις καὶ θέλει πάλιν ἀναφλέξει τὴν φλόγα εἰς τὰ στήθη σου. Καθὼς τὴν πρώτην φορὰν ὡς ἁμαρτωλὸς ἐπλησίασες τὸν Χριστόν, πιστεύων εἰς τὴν ἀγάπην τοῦ Θεοῦ, οὕτω καὶ τώρα δέν ἔχεις παρὰ νὰ πράξῃς τὸ αὐτό. Μὴ περιμένῃς ν᾿ ἀντλήσῃς ἀγάπην ἀπὸ κατάστεγνον φρέαρ. Σκέψου ὅτι ἡ χάρις τοῦ Κυρίου εἶναι ἀμετάβλητος, καὶ ἡ σκέψις αὐτὴ ἐνδυναμουμένη ὑπὸ ἁπλῆς πίστεως θ᾿ ἀνανεώσῃ τὴν πηγὴν εἰς τὴν καρδίαν σου. Ὁ Κύριος σὲ περιμένει μὲ τὴν χάριν Του καὶ θέλει φερθῇ πρὸς σὲ ἐξ ἴσου φιλανθρώπως, ὅπως καὶ πρὸς τὴν συκῆν τοῦ κήπου του, δίδων εἰς σὲ τὸν καιρὸν καὶ τὰ μέσα νὰ καρποφορήσῃς ἐν τῇ ἀγάπῃ σου. Μάλιστα ὁ Κύριος σὲ καλεῖ νὰ ἐπιστρέψῃς εἰς τὴν ἀγάπην Του, ὅπως ἄλλοτε τὸν Ἰσραήλ· καὶ Ἐκεῖνος θέλει ἀνανεώσει τὴν καρδίαν σου καὶ διὰ τοῦ Πνεύματός Του θέλει σοὶ δώσει νέαν ζωήν, βαθεῖαν μετάνοιαν, ἱερὸν ζῆλον καὶ μῖσος κατὰ τῆς ἁμαρτίας καὶ θέλει σὲ βοηθήσει καὶ ὁδηγήσει εἰς τὴν ὁδὸν τῆς δικαιοσύνης τοῦ Χριστοῦ. Μὴ παραδοθῇς εἰς ἀπελπισίαν, μηδὲ χάνε τὸν καιρόν σου εἰς προσπαθείας ματαίας τοῦ νόμου καὶ τοῦ ἀσκητισμοῦ. Ἐπίστρεψον εἰς τὸν Κύριον ὡς εἶσαι, καὶ Ἐκεῖνος θέλει σὲ ζωοποιήσει, καὶ ἡ ἀγάπη Του καὶ πάλιν θέλει ἐξάψει ἐν τῇ ψυχῇ σου ἄνθρακας νέας, ζωηρᾶς ἀγάπης πρὸς Αὐτόν. Ὡς ὁ ἄσωτος σὺ ἐπίστρεψον εἰς τὸν Κύριον καὶ Ἐκεῖνος θέλει φροντίσει διὰ τὰ ὑπόλοιπα.

Τόσον βαθεῖα, ὅσον καὶ ἀνεξάντλητος, εἶναι ἡ ἀγάπη τοῦ Θεοῦ. Τοῦ Θεοῦ ἡ ἀγάπη εἶναι ὡς ὄρος μέγα καὶ ὑψηλόν. Οἱ πλεῖστοι ἐξ ἡμῶν τὴν ἀτενίζομεν ἀπὸ μακρόθεν, ἢ μόλις πλησιάζομεν παρὰ τοὺς πρόποδάς της. Ὀλίγοι ἀναρριχῶνται ἐπί τινα τῶν πλευρῶν ἢ μικροτέρων κορυφῶν της καὶ ἐκεῖ ἀνα-

παύονται. Εἰς τὰ ὕψη της, ὅπου ἡ θέα εἶναι ἀπέραντος καὶ μαγευτική, ἐλάχιστοι ἀναβαίνουν. Ποῖος ὁ λόγος; Διότι μόνον οἱ τελευταῖοι συναισθάνονται ὅτι τὸ μυστικὸν τῆς ἀναβάσεως εἰς τὰ ὕψη τῆς θείας ἀγάπης δὲν κεῖται ἐν ἑαυτοῖς, ἐν τοῖς ἔργοις των, ἀλλ' ἐν τούτῳ—ὅτι «ἡμεῖς ἀγαπῶμεν Αὐτόν, διότι Αὐτὸς πρῶτος ἠγάπησεν ἡμᾶς». Ἡ πίστις καὶ ἡ γνῶσις ὅτι ἡ πρὸς ἐμὲ τοῦ Θεοῦ ἀγάπη εἶναι ἄπειρος, ἀποδιώκει ἀπ' ἐμοῦ κάθε φόβον καὶ δισταγμόν, καὶ γίνεται ὡς αὔρα σφοδρά, ἀναρριπίζουσα τὸ ἤδη ἐντός μου καῖον πῦρ τῆς ἀγάπης μου πρὸς τὸν Θεόν. Ἡ πρὸς ἡμᾶς ἀγάπη τοῦ Θεοῦ εἶναι ἡ μόνη ὁδὸς ἡ ἀναβιβάζουσα ἡμᾶς εἰς τὰς κορυφὰς τῆς θείας ἀγάπης.

Ἀδελφοί μου ἀγαπητοί, ἐὰν γνωρίζητε ὅτι ὁ Θεὸς σᾶς ἀγαπᾷ, τότε ἀπορρίψατε πᾶν ὅ,τι δύναται νὰ ὀλιγοστεύσῃ τὴν διὰ τοῦτο εὐγνωμοσύνην σας καὶ ἀποκτήσατε πᾶν ὅ,τι θέλει τὴν ἐπαυξήσῃ. Καθὼς δὲ σεῖς αὐξάνετε ἐν τῇ γνώσει καὶ τῇ χάριτι τοῦ Χριστοῦ, ἡ πρὸς τὸν Θεὸν ἀγάπη τῆς ψυχῆς σας θέλει ὑποδαυλίζει διαρκῶς τὰς φλόγας τῆς πρὸς Αὐτὸν στοργῆς σας καὶ θέλει σᾶς φέρει εἰς στενωτέραν σχέσιν καὶ κοινωνίαν μετ' Αὐτοῦ. Τότε καὶ σεῖς θ' ἀνακράζετε: «Τίς θέλει μᾶς χωρίσει ἀπὸ τῆς ἀγάπης τοῦ Χριστοῦ; θλῖψις, ἢ στενοχωρία, ἢ διωγμός, ἢ πεῖνα, ἢ γυμνότης, ἢ κίνδυνος, ἢ μάχαιρα;... οὔτε ὕψωμα, οὔτε βάθος, οὔτε ἄλλη τις κτίσις, θέλει δυνηθῆ νὰ χωρίσῃ ἡμᾶς ἀπὸ τῆς ἀγάπης τοῦ Θεοῦ, τῆς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ Κυρίῳ ἡμῶν».

Στρέψατε τὸ ὄμμα σας πρὸς τὸς λόγον τοῦτον τοῦ Θεοῦ: «Ἡμεῖς ἀγαπῶμεν Αὐτόν, διότι αὐτὸς πρῶτος ἠγάπησεν ἡμᾶς», καὶ ἀκροασθῆτε τί λέγει ἡ καρδία σας. Περὶ τίνος πρόκειται; Ὁ Θεὸς μᾶς ἀγαπᾷ. Ποῖος; ὁ Θεός, ὁ Ποιητὴς τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῆς γῆς, ὁ Παντοδύναμος, ὁ Αἰώνιος, ὁ Ἄπειρος Θεός. Ναί, ἐκεῖνος, ὁ ἐν οὐρανοῖς Θεός σου, σὲ ἀγαπᾷ. Δυναται νὰ συγκριθῇ πρὸς αὐτὸ ἡ ἀγάπη ἔστω ὅλων τῶν ἀνθρώπων καὶ τῶν ἀγγέλων; Ἔπειτα δὲν λέγει ὅτι ἁπλῶς σὲ ἀνέχεται, ἢ φροντίζει, ἢ προνοεῖ, ἀλλὰ ***σὲ ἀγαπᾷ.*** Ἡ ἀγάπη του περιέχει τὰ πάντα, ὑπερβαίνει τὰ πάντα. Καὶ πρὸς ποῖον στρέφεται ἡ ἀγάπη αὐτή; Πρὸς ***ἡμᾶς,*** ἤτοι, πρὸς ***σὲ*** καὶ ***ἐμέ,*** καὶ οὕτω τὸ ζήτημα γίνεται ὅλως προσωπικὸν καὶ λαμβάνει μεγαλητέραν δύναμιν καὶ βαρύτητα. Ναί, ἀγαπᾷ ***ἐμὲ***—ὅστις εἶμαι ἕνα μηδενικὸ καὶ ἀκόμη κἄτι χειρότερον, εἶμαι ἕνας ἄθλιος ἁμαρτωλὸς καὶ ἀξίζω νὰ εὑρίσκωμαι εἰς τὰ βάθη τῆς κολάσεως, παρὰ εἰς τὴν ἀγκάλην τῆς ἀγάπης τοῦ Θεοῦ. Ναί, ἀγαπᾷ σέ, ἀδελφέ, ὅστις τόσον ὀλίγον ἀποδίδεις τὴν ἀγάπην Του. Δὲν πρέπει λοιπὸν αἱ σκέψεις αὐταὶ νὰ λυώνουν τὴν καρδίαν μας; νὰ καίουν καὶ πυρπολοῦν τήν ψυχήν μας; Καὶ ἔπειτα μέχρι ποίου βαθμοῦ μᾶς ἀγαπᾷ; Μέχρι τόσου, ὥστε νὰ δώσῃ τὸν Μονογενῆ Του Υἱὸν θυσίαν, νὰ σταυρωθῇ ἐπὶ ξύλου, νὰ λογχισθῇ, νὰ βασανισθῇ, νὰ χύσῃ τὸ Αἷμά του. Καὶ διὰ ποῖον λόγον ὅλη αὐτὴ ἡ ἀνέκφραστος θυσία; διὰ νὰ μᾶς συγχωρήσῃ τὰς ἁμαρτίας, διὰ νὰ μᾶς υἱοθετήσῃ καὶ μᾶς δεχθῇ ὀπίσω πάλιν εἰς τὸν πατρικόν του οἶκον. Ἐὰν ἦσαι νέος,—σκέψου, ὅτι ὁ Θεὸς θὰ σὲ ἀγαπᾷ δι' ὅλης τῆς μακρᾶς ζωῆς σου. Ἐὰν αἱ χιόνες καλύπτουν τοὺς κροτάφους σου—ἐνθυμοῦ ὅτι ὁ Θεὸς θὰ σὲ ἀγαπᾷ καὶ μέχρι τῆς τελευταίας πνοῆς σου ἐπὶ γῆς, καὶ πέραν ἔτι εἰς αἰῶνας τοὺς ἅπαντας. Ὦ! ἀδελφέ μου, ἡ σκέψις τῆς ἀγάπης τοῦ Θεοῦ πρὸς ἡμᾶς, ἐὰν

κυριεύση τὰ στήθη σου ὅπως πρέπει, θὰ ἦναι μία δύναμις ἰσχυροτέρα τοῦ θανάτου καὶ τοῦ Ἅδου καθ' ὅλην σου τὴν ζωήν, ὡς φωνὴ σάλπιγγος καλούσης σε ἐξ οὐρανοῦ: «Ἀνάβαινε ᾧδε».

(Ἐκ τοῦ Ἀγγλικοῦ τοῦ C. H. Spurgeon) ***Κ. Καρναπᾶς.***

ΜΕΤΑΞΥ ΠΑΛΑΙΑΣ ΚΑΙ ΝΕΑΣ ΔΙΑΘΗΚΗΣ

Ἱστορικὴ μελέτη.

(συνέχεια)

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ 5ον.

Οἱ Ἰουδαῖοι ὑπὸ Ἑλληνικὴν κυριαρχίαν.

Εἴδομεν ὅτι μετὰ τὴν ἀνοικοδόμησιν τοῦ Ναοῦ καὶ τὴν ὀργάνωσιν τῆς νέας Ἰουδαϊκῆς θεοκρατικῆς πολιτείας ὑπὸ τοῦ Ἔσδρα καὶ τοῦ Νεεμία, περὶ τὰ 100 ἔτη παρῆλθον μέχρι τῆς ἐμφανίσεως τοῦ Μ. Ἀλεξάνδρου ἐν Ἀσίᾳ, καὶ ὅτι κατὰ τὴν ἑκατονταετίαν ταύτην οὐδὲν ἄξιον λόγου ἱστορεῖται ὡς συμβὰν ἐν Παλαιστίνῃ, πλὴν τῆς ἱδρύσεως τοῦ ναοῦ τῶν Σαμαρειτῶν ἐν τῷ ὄρει Γεριζεὶμ καὶ τῆς ἀναπτύξεως τοῦ μίσους ἐκείνου μεταξὺ Ἰουδαίων καὶ Σαμαρειτῶν, ὅπερ διετηρήθη μέχρι τῆς ἐποχῆς τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ. Εἴδομεν ἐπίσης ὅτι οἱ Ἰουδαῖοι ἔσπευσαν νὰ ὑποταχθῶσιν εἰς τὸν Μ. Ἀλέξανδρον, παρὰ τῷ ὁποίῳ φαίνεται ὅτι ἀπέκτησαν οὐκ ὀλίγην εὔνοιαν. Ἀλλ' ὁ Ἀλέξανδρος ἀπέθανε τῷ 323 π. Χρ. μόλις δέκα ἔτη μετὰ τὴν ἐπίσκεψίν του εἰς Ἱεροσόλυμα· τὸ δὲ ἀπέραντον κράτος αὐτοῦ διενεμήθη μεταξὺ τῶν στρατηγῶν του. Μετὰ 20-ετεῖς δὲ πολέμους μεταξὺ τούτων, ἱδρύθησαν πέντε Ἑλληνικὰ βασίλεια—τὰ τῶν Διαδόχων λεγόμενα—ἤτοι, ἡ Αἴγυπτος, ἡ Συρία (περιλαμβάνουσα καὶ τὴν Βαβυλωνίαν, Μηδίαν, Περσίαν καὶ Μεσοποταμίαν), ἡ Βιθυνία, ἡ Πέργαμος καὶ ἡ Μακεδονία.

Τὴν ἡμετέραν μελέτην ἐνδιαφέρουσι μόνον δύο ἐκ τῶν βασιλείων τούτων, —τὰ ὁποῖα ἦσαν καὶ τὰ ἰσχυρότερα—ἡ ***Αἴγυπτος,*** ὑπὸ τοὺς Πτολεμαίους, καὶ ἡ ***Συρία,*** ὑπὸ τοὺς Σελευκίδας. Ἡ γεωγραφικὴ θέσις τῆς Παλαιστίνης εἰς τὰ μεθόρια τῶν δύο τούτων ἀντιζήλων κρατῶν καὶ ἐπὶ τῆς διασταυρώσεως τῶν τότε μεγάλων διεθνῶν συγκοινωνιῶν μεταξὺ Ἀνατολῆς καὶ Δύσεως, κατέστησε τὴν χώραν τῶν Ἑβραίων τὸ μῆλον τῆς ἔριδος καὶ προὐκάλεσεν ἀτελεύτητον σειρὰν καταστρεπτικῶν πολέμων μεταξὺ Πτολεμαίων καὶ Σελευκιδῶν. Κατ' ἀρχὰς ἡ Παλαιστίνη καὶ αὐτὴ ἀκόμη ἡ Συρία κατελήφθησαν ὑπὸ τῶν στρατευμάτων τοῦ Πτολεμαίου τοῦ Λάγου, ὅστις, κατὰ τὸν Ἰώσηπον, μετῴκισε πολλοὺς Ἰουδαίους καὶ Σαμαρείτας εἰς Αἴγυπτον, ἐγκαθιδρύσας τοιουτοτρόπως ἐκεῖ τὴν Ἑβραϊκὴν Διασποράν, ἥτις τοσοῦτον ἀνεδείχθη βραδύτερον. Ἡ ἐπὶ τῆς Παλαιστίνης κυριαρχία τῶν Πτολεμαίων διετηρήθη περὶ τὰ 100 ἔτη, ἤτοι, μέχρι τοῦ ἔτους 198 π. Χρ. ὅτε ὁ Σελευκίδης βασιλεὺς Ἀντίοχος ὁ Μέγας κατετρόπωσε τὰ Αἰγυπτιακὰ στρατεύματα παρὰ τὰς πηγὰς τοῦ Ἰορδάνου καὶ κατέλαβεν ὁριστικῶς τὴν Παλαιστίνην.

Ὑπὸ τοὺς Πτολεμαίους ἡ Παλαιστίνη δὲν εἶχεν εὐτυχήσει. Ἐκτὸς τῶν συνεχῶν πολεμικῶν ἐπιχειρήσεων, ὧν ἦτο τὸ θέατρον ἡ χώρα, οἱ κάτοικοι ὑπέφερον πολὺ ἐκ τῶν ἐνοικιαστῶν, εἰς τοὺς ὁποίους οἱ Πτολεμαῖοι ἐξεχώρουν τὸν φόρον ὑποτελείας, τὸν ὁποῖον ἐπλήρωνον οἱ Ἰουδαῖοι, ὅπως καὶ ὅλα τὰ ἄλλα μικρὰ ὑποτελῆ κράτη. Οἱ ἐνοικιασταὶ οὗτοι, ὅπως πάντοτε, ἐξ αἰσχροκερδείας ἐξεβίαζον καὶ κατεπίεζον τὸν λαὸν καὶ τὸν ἀπεγύμνωνον διὰ τῶν ἀπαιτήσεών των. Ἐξ ἄλλου, τὰ ὅμορα κρατίδια, τὰ πέραν τοῦ Ἰορδάνου, καὶ οἱ Φοίνικες καὶ Φιλισταῖοι, ἔκαμνον συχνὰς ληστρικὰς ἐπιδρομὰς εἰς τὴν εὐφορωτέραν Παλαιστίνην καὶ αὐτὴ ἡ Ἱερουσαλὴμ ὑπέστη πολλὰς τοιαύτας ἐπιθέσεις. Καὶ ταῦτα μὲν ἦσαν δυσάρεστα διὰ τὴν ὑλικὴν κατάστασιν τοῦ Ἰουδαϊκοῦ κράτους. Ἀλλὰ καὶ ἡ ἠθικὴ καὶ θρησκευτική του κατάστασις παρουσίαζε πολλὰ τὰ τρωτά. Κατὰ τὴν ἐποχὴν ταύτην, τὸ Ἰουδαϊκὸν ἱερατεῖον ἐπλούτησε καὶ ἐπαχύνθη ἀπὸ τὰς προσφορὰς τοῦ λαοῦ καὶ τὰ δέκατα, ἅτινα κατὰ τὸν ἱερὸν Νόμον εἰσέπραττε διὰ τὸν Ναόν. Τὸ ἱερατεῖον, εἰς καθεστὼς θεοκρατικόν, ὡς εἴδομεν, ἀπετέλει τὴν κοινωνικὴν ἀριστοκρατίαν, ἥτις συνεκεντροῦτο πέριξ τοῦ Ἀρχιερέως, τοῦ ἄρχοντος τοῦ ἔθνους. Τὸ δὲ ἀξίωμα τοῦ ἀρχιερέως ταχέως ἐγένετο κληρονομικόν. Τὰ μέλη τῆς οἰκογενείας τοῦ Ἀρχιερέως καὶ οἱ ἱερεῖς ἐν γένει ἦσαν φίλαρχοι, ἀλαζόνες καὶ αὐθαίρετοι. Οἱ νέοι τῆς ἀριστοκρατίας ταύτης ἠρέσκοντο νὰ μεταβαίνωσιν εἰς τὴν κυρίαρχον πρωτεύουσαν Ἀλεξάνδρειαν καὶ νὰ συχνάζωσιν εἰς τὴν βασιλικὴν αὐλήν· ἐκεῖ δὲ ὑπὸ τὴν ἐπήρειαν τῆς πολυτελείας, τῶν ἀπολαύσεων καὶ τῆς φιλοδοξίας ἐλησμόνουν τὴν πρὸς τὴν πατρίδα καὶ τὸ ἔθνος των ἀγάπην.

Εὐτυχῶς παρ᾽ ὅλην τὴν διαφθορὰν ταύτην τῶν ἀνωτέρων τάξεων τοῦ Ἰουδαϊκοῦ ἔθνους, ὑπῆρχον καὶ πολλοὶ ἐξέχοντες Ἰουδαῖοι καὶ ἐν Ἱερουσαλὴμ καὶ ἀνὰ τὴν χώραν, οἵτινες ἔμενον πιστοὶ εἰς τὰ πάτρια, εἰς τὸν θεοσύστατον Νόμον καὶ εἰς τὸ καθῆκον πρὸς τὴν πατρίδα. Χάρις δὲ εἰς τὴν ὑγιᾶ ταύτην μερίδα τῆς κοινωνίας ἡ λατρεία τοῦ ἀληθοῦς Θεοῦ καὶ ὁ Νόμος δὲν ἀπώλεσαν τὴν θέσιν των εἰς τὰς καρδίας τῶν Ἰουδαίων ἀλλὰ διετηρήθησαν ἀπὸ γενεᾶς εἰς γενεάν.

Ἡ κυριαρχία τῶν Σελευκιδῶν ἐν Παλαιστίνῃ διήρκεσε κατὰ τύπους μὲν περὶ τὰ 130 ἔτη, ἤτοι, μέχρις οὗ ὁ Ρωμαῖος στρατηγὸς Πομπήϊος ἐν ἔτει 66 π. Χρ. προσήρτησε τὴν Συρίαν εἰς τὸ Ρωμαϊκὸν κράτος. Οὐσιαστικῶς ὅμως ἡ Παλαιστίνη ἔγεινεν ἀνεξάρτητος τῶν Σελευκιδῶν ἀπὸ τοῦ ἔτους 167 π. Χρ. διὰ τῆς ἐπαναστάσεως τῶν Μακκαβαίων, ἥτις εἶχε μὲν διαφόρους διακυμάνσεις ἐπιτυχιῶν καὶ ἀτυχημάτων, ἔθραυσεν ὅμως οὐσιαστικῶς τὴν ὑποτέλειαν τοῦ Ἰουδαϊκοῦ ἔθνους πρὸς τοὺς Σελευκίδας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ 6ον.

Οἱ Μακκαβαῖοι.

Εἰς προηγούμενον κεφάλαιον εἴδομεν ὅτι ὁ Μ. Ἀλέξανδρος συνέλαβε τὸ μεγαλεπήβολον σχέδιον ὄχι μόνον νὰ κατακτήσῃ τὸν τότε γνωστὸν κόσμον διὰ τῶν ὅπλων, ἀλλὰ καὶ νὰ ζυμώσῃ καὶ ἑνοποιήσῃ αὐτὸν ὑπὸ τὸ σκῆπτρόν του διὰ τοῦ Ἑλληνικοῦ πολιτισμοῦ. Καὶ τὸ σχέδιον τοῦτο, ὅπερ ὁ μέγας ἐκεῖνος κατα-

κτητὴς δὲν ἐπρόφθασε νὰ πραγματοποιήσῃ, ἔθεσαν εἰς ἐφαρμογὴν οἱ Διάδοχο του, ἕκαστος εἰς τὸ κράτος, ὅπερ συνέπηξεν ἐκ τῶν κατακτήσεων τοῦ Ἀλεξάνδρου. Παντοῦ εἰσήχθη ὄχι μόνον ἡ Ἑλληνικὴ γλῶσσα, ἀλλὰ καὶ τὰ Ἑλληνικὰ ἤθη καὶ ἔθιμα καὶ ἡ λατρεία τῶν Ὀλυμπίων θεῶν.

Τοῦ γενικοῦ τούτου κανόνος δὲν ἔγεινεν ἐξαίρεσις διὰ τὴν Παλαιστίνην. Ἐκεῖ ὅμως ὁ ἐξελληνισμὸς προσέκρουσεν εἰς δυσχερείας, ἃς ἴσως εἰς κανὲν ἄλλο μέρος τοῦ κόσμου δὲν συνήντησε. Διότι εἰς οὐδεμίαν ἄλλην χώραν εὗρε λαόν, τοῦ ὁποίου ὁ ἀτομικός, ὁ οἰκογενειακός, ὁ κοινωνικὸς καὶ ὁ ἐθνικὸς βίος ἦτο τόσον στενῶς συνυφασμένος μὲ τὴν θρησκείαν του καὶ τόσον ἀπολύτως ἐρρυθμίζετο ὑπὸ τοῦ ἱεροῦ Νόμου τῆς θρησκείας του. Μεταξὺ τῶν Ἑλλήνων τὸ πνεῦμα, ὁ πολιτισμός, καὶ ὄχι ἡ θρησκεία, ἤσκει τὴν πρωτεύουσαν ἐπιρροήν. Μεταξὺ τῶν ἄλλων λαῶν, οὓς καθυπέταξεν ὁ Ἀλέξανδρος, ὁ πολιτισμὸς τῶν Ἑλλήνων δὲν συνήντησε κανένα ἄλλον πολιτισμὸν δυνάμενον νὰ συγκριθῇ πρὸς αὐτόν, ἡ δὲ Ἑλληνικὴ πολυθεΐα εὐκόλως συνεβιβάζετο μὲ τὰς τοπικὰς ἀλλαχοῦ εἰδωλολατρείας. Μόνον μεταξὺ τῶν Ἑβραίων ὄχι μόνον ἡ Ἑλληνικὴ πολυθεΐα δὲν εὗρεν ἔδαφος πλησίον τῆς πνευματικῆς λατρείας τοῦ ἑνὸς καὶ μόνου καὶ ἀοράτου Θεοῦ, ἀλλὰ καὶ τὰ Ἑλληνικὰ ἤθη καὶ ἔθιμα εὑρίσκοντο εἰς πλήρη ἀντίθεσιν πρὸς τὰ ἤθη καὶ ἔθιμα, τὰ ὁποῖα ὁ Μωσαϊκὸς Νόμος ἐπέβαλλεν εἰς τοὺς πιστοὺς Ἰσραηλίτας. Καὶ εἰς μὲν τὸ ζήτημα τῆς θρησκείας οἱ ἀρχαῖοι Ἕλληνες δὲν φαίνεται ὅτι ἦσαν φανατικοὶ ἢ μισαλλόδοξοι. Εἰς τὸ πάνθεόν των ὑπῆρχε θέσις διὰ πάντας τοὺς θεοὺς καὶ δαίμονας τῶν ἄλλων ἐθνῶν, διατί ὄχι καὶ διὰ τὸν Θεὸν τῶν Ἑβραίων; Ὡς πρὸς δὲ τὸν πολιτισμόν, ᾐσθάνοντο τόσον τὴν ὑπεροχήν των, ὥστε εἶχον πεποίθησιν ὅτι μοιραίως οἱ «βάρβαροι» θὰ ἀπεδέχοντο εὐγνωμόνως τὰ φῶτα τῆς Ἑλλάδος, εὐθὺς ὡς θὰ τοῖς ἐδίδετο εὐκαιρία. Καὶ διὰ τοῦτο δὲν ἱστορεῖται οὐδαμοῦ τῆς ἐποχῆς, ἣν ἔχομεν ὑπὸ μελέτην, ἐπιβολὴ τοῦ Ἑλληνικοῦ πολιτισμοῦ διὰ τῆς βίας εἰς τοὺς βαρβάρους, εἰμὴ εἰς τοὺς Ἰουδαίους ἐπὶ Ἀντιόχου τοῦ Ἐπιφανοῦς, ἥτις ἐπιβολὴ προὐκάλεσε τὴν ἐπανάστασιν τῶν Μακκαβαίων.

Εἴδομεν ἀνωτέρω ὅτι ἡ ἀριστοκρατικὴ νεολαία τῆς Παλαιστίνης ἐπὶ τῆς κυριαρχίας τῶν Πτολεμαίων ἠρέσκετο νὰ συμμορφώνεται μὲ τὰ Ἑλληνικὰ ἤθη καὶ ἔθιμα. Εἶναι ἀναμφισβήτητον ὅτι ὑπὸ τὴν ἰσχυρὰν ἐπίδρασιν τοῦ γενικοῦ περιβάλλοντος, ἀκόμη καὶ ἡ Ἱερουσαλὴμ ἤρχισε σιωπηρῶς νὰ ἐξελληνίζηται. Ἰδίως οἱ νέοι, θέλοντες νὰ νεωτερίζουν καὶ ἴσως ἀποβλέποντες εἰς προαγωγὴν καὶ ἀνάδειξιν διὰ τῆς μιμήσεως τῆς κυριάρχου φυλῆς, ἠρέσκοντο νὰ ὁμιλοῦν Ἑλληνιστὶ μεταξύ των, νὰ φέρουν Ἑλληνικὴν ἐνδυμασίαν καὶ νὰ συμμορφώνωνται πρὸς διάφορα κοινωνικὰ ἔθιμα Ἑλληνικά. Τὸ ρεῦμα τοῦτο τῆς συμμορφώσεως βαθμηδὸν ἐπεξετάθη καὶ εἰς τοὺς ἡλικιωμένους καὶ τοὺς προὔχοντας καὶ εἰς αὐτοὺς ἔτι τοὺς ἱερεῖς, πρὸ πάντων εἰς ἐκείνους, οἵτινες ἐφιλοδόξουν νὰ ἀναδειχθοῦν διὰ τῆς εὐνοίας τῶν ἰσχυρῶν τῆς ἡμέρας. Ἡ αὐτὴ ζύμωσις ἐξηκολούθησε καὶ ἀφοῦ ἡ ἐπικυριαρχία τῶν Σελευκιδῶν ἀντικατέστησε τὴν τῶν Πτολεμαίων ἐν Παλαιστίνῃ.

(ἀκολουθεῖ)

ΤΟ ΠΟΛΥΤΙΜΟΤΑΤΟΝ ΠΡΟΣΟΝ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ

Τὸ ὕψιστον δῶρον τοῦ Θεοῦ πρὸς τὸ ἀνώτατον τῶν πλασμάτων Του—τὸν ἄνθρωπον— ὑπῆρξεν ἡ δύναμις τῆς ***ἐλευθέρας ἐκλογῆς***. Ἡ δύναμις αὐτὴ ἐμφανίζεται εἰς ὅλας τὰς ἀνθρωπίνας σχέσεις ὡς τὸ ἀλάνθαστον γνώρισμα τῆς ἀνθρωπίνης ἐνεργείας. Καὶ εἰς αὐτὴν τὴν ὑπερκόσμιον σφαίραν, τὰ ὄντα τὰ ὁποῖα καλοῦμεν ἀγγέλους, κατέχουν τὴν προνομιοῦχόν των θέσιν ὡς πιστῶς ἐκτελοῦντα τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ. Οἱ δὲ ἐξ αὐτῶν πεσόντες ἐκ τοῦ ὕψους τῆς οὐρανίου δόξης εἰς τὰ βάθη τοῦ Ταρτάρου, ἔπεσαν διότι ἤγειραν τὴν ἰδίαν των θέλησιν ἐναντίον τοῦ θελήματος τοῦ Θεοῦ. Καὶ ἐκ τῶν ἀνθρώπων οἱ ἀξιωθέντες νὰ μεταβοῦν εἰς τὴν αἰωνίαν ζωὴν τῆς εὐδαιμονίας, ὑπῆρξαν οἱ ἐπὶ γῆς ἐκλέξαντες νὰ βαδίσουν τὴν ὁδὸν τοῦ Σωτῆρος αὐτῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ.

Ὁ ἄρχων τῶν ἀνυποτάκτων πνευμάτων, τὸν ὁποῖον ἡ Ἁγία Γραφὴ ὀνομάζει ***Σατανᾶν*** (ἤτοι, Ἐχθρόν), κατεχράσθη τοῦ ὑψηλοῦ προνομίου τῆς ἐλευθέρας ἐκλογῆς, ἀντιτάξας τὴν θέλησίν του εἰς τὴν τοῦ Θεοῦ, διὸ ἔπεσε καὶ ἔγινε καὶ μένει ὁ Ἐχθρὸς τοῦ Θεοῦ, ἀλλὰ καὶ ὁ ἐχθρὸς τοῦ ἀνθρώπου, ὃν παρέσυρεν εἰς παρακοήν, ἐπωφεληθεὶς τῆς δυνάμεως τούτου νὰ ἐκλέγῃ ἐλευθέρως ἢ τὸ καλὸν ἢ τὸ κακόν.

Τὰ ἴχνη τῆς ἐλευθέρας ἐκλογῆς διαφαίνονται εἰς κάθε σελίδα τῆς ἀνθρωπίνης ζωῆς, ἀπὸ τοῦ λίκνου ἕως τοῦ τάφου. Εἰς τὴν ἐλευθερίαν αὐτὴν ὀφείλονται αἱ ἀδιέξοδοι περιπέτειαι, τὰ ἀνεπανόρθωτα λάθη τοῦ ἀνθρωπίνου βίου. Ἡ ἐλευθερία αὐτὴ διαφαίνεται ὄπισθεν ὅλων τῶν ἀνωμαλιῶν τοῦ κοινωνικοῦ βίου· αὕτη μαντεύεται ὄπισθεν πάσης οἰκογενειακῆς ἀποσυνθέσεως, πάσης τραγικῆς ἀπογοητεύσεως καὶ καταρρεύσεως ἰδεωδῶν. Αὕτη διαφαίνεται εἰς τὰς συγκρούσεις τῶν μαζῶν καὶ εἰς τοὺς πολέμους.

Παρ᾽ ὅλας ταύτας τὰς ἀνωμαλίας, αἱ ὁποῖαι προκύπτουν ἐκ τῆς καταχρήσεως τῆς δυνάμεως τῆς ἐλευθέρας ἐκλογῆς, ὁ Θεὸς δὲν ἀποσύρει τὴν δωρεάν Του ταύτην ἀπὸ τὸν ἄνθρωπον. Τὴν ἀφίνει εἰς χεῖράς του, ὅπως διὰ πικρᾶς πείρας διδαχθῇ καὶ ἔλθῃ εἰς συναίσθησιν τῆς ἰδίας του ἀδυναμίας, ἐθελουσίως δὲ καὶ ἐλευθέρως ἐκλέξῃ τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ ὡς ἰδικόν του.

Ἡ ἀνθρωπίνη ζωὴ εἶναι ὕφασμα, τοῦ ὁποίου τὸν στήμονα (τὸ στημόνι), τοποθετεῖ ἡ χεὶρ τοῦ Θεοῦ ἀλανθάστως. Ἐπ᾽ αὐτοῦ δὲ ἡ χεὶρ τοῦ ἀνθρώπου ἀκαταπαύστως ρίπτει τὰ νήματα τοῦ ὑφαδίου, ἐδῶ λευκὰ καὶ ὡραῖα, ἀλλοῦ μαῦρα καὶ ἐφθαρμένα, ποῦ παραμορφώνουν καὶ ἀσχημίζουν τὸ κανονικὸν σχέδιον τῆς ζωῆς.

Ἀπὸ τῆς βρεφικῆς ἡλικίας ἐμφανίζεται, ὡς ἀσυναίσθητος ροπή, ἡ ἔμφυτος δύναμις τῆς ἐλευθέρας ἐκλογῆς. Τὸ βρέφος ἐπιθυμεῖ καὶ ζητεῖ νὰ ἐγγίσῃ κάθε πρᾶγμα, κλαίει δὲ ὅταν ἀποτυγχάνῃ. Ἀργότερον, ἡ θέλησις τοῦ παιδιοῦ ἔρχεται εἰς σύγκρουσιν μὲ τὴν θέλησιν τῶν γονέων. Τί ἄλλο σημαίνει τοῦτο ἢ τὴν ἔμφυτον ὤθησιν πρὸς ἐλευθέραν ἐκλογήν; Καὶ ὅπως ἕκαστος ἄνθρωπος διέρχεται τὰ δύο ταῦτα στάδια, πρὶν φθάσῃ εἰς τὸ στάδιον τῆς πείρας καὶ τῆς συνέσεως, οὕτω καὶ ἡ ἀνθρωπότης συνολικῶς διέρχεται τὰ αὐτὰ στάδια, μὲ τὴν διαφοράν, ὅτι λαοὶ ὁλόκληροι—τὸ ἓν περίπου τρίτον τοῦ ἀνθρωπίνου γένους—εὑρίσκονται εἰσέτι εἰς

τὸ πρῶτον στάδιον. Ἐκ δὲ τῶν ὑπολοίπων τὸ μέγιστον μέρος δὲν ἐξῆλθον τοῦ δευτέρου σταδίου, ἐλάχιστοι δὲ ἀπέκτησαν τὴν σύνεσιν τῆς πείρας καὶ ἀσκοῦσι τὴν λελογισμένην ἐκλογὴν τῆς ὡρίμου ἡλικίας. Εἶναι γενικῶς παραδεδεγμένον ὅτι φυσιολογικῶς ἡ παιδικὴ ἡλικία ἔχει ἀνάγκην τῆς τρυφερᾶς καὶ συνετῆς πειθαρχίας τῆς οἰκογενείας. Ταύτην συνεχίζει ἡ στοργικὴ καὶ ὥριμος πεῖρα τῆς σχολικῆς πειθαρχίας. Ἡ ἀγάπη, ὡριμανθεῖσα ὑπὸ τῆς πείρας, τρυφερὰ ἀλλὰ καὶ σταθερά, διαπαιδαγωγεῖ ἑκάστην νέαν γενεὰν καὶ τοιουτοτρόπως διαπλάττεται καὶ ὡριμάζει ἡ δύναμις τῆς ἐλευθέρας ἐκλογῆς — τοῦ ἰσχυροτάτου ὅλων τῶν ἐνστίκτων τοῦ ἀνθρώπου.

Ἡ Χριστιανικὴ ζωὴ — ἡ ἀληθὴς ζωὴ τοῦ ἀνθρώπου — παρέχει τὰ αὐτὰ μέσα πρὸς μόρφωσιν τοῦ ἐμφύτου ἐνστίκτου τῆς ἐλευθέρας ἐκλογῆς. Τὸ Ἅγιον Πνεῦμα, ἡ Ἱερὰ Βίβλος, ἡ στενὴ οἰκειότης μὲ τὸ ἐν τῇ Βίβλῳ Θεῖον θέλημα καὶ ἡ ἁπλῆ καὶ πρόθυμος παραδοχὴ αὐτοῦ—ταῦτα διαπλάττουν τὸ πρῶτον ἐκεῖνο ἔνστικτον. Διὰ τούτων ἡ ἔμφυτος ὁρμὴ ἐκεῖ διαπαιδαγωγεῖται καὶ ἀναχαιτίζεται, ἐδῶ καλλιεργεῖται καὶ πάντως διδάσκεται πῶς νὰ ἐπιθυμῇ καὶ νὰ ἐκλέγῃ τὸ ὀρθόν.

Ὁ Θεὸς εἶναι κυρίαρχος — ἀπολύτως ἐλεύθερος ὡς πρὸς τὴν ἐκλογὴν καὶ τὴν δρᾶσιν. Ὁ ἄνθρωπος κατὰ τοῦτο ὁμοιάζει πρὸς τὸν Θεόν, ὅστις τὸν ἔπλασε κατ' εἰκόνα καὶ ὁμοίωσιν Ἑαυτοῦ, ἵνα δύναται νὰ ἐπικοινωνῇ μετ' Αὐτοῦ καὶ τὸν ἐπροίκισε μὲ τὸ πολυτιμότατον δῶρον τῆς ἀγάπης Του—τὴν δύναμιν τοῦ νὰ ἐκλέγῃ ἐλευθέρως. Εἰς τὸν ἄνθρωπον ἀπέκειτο νὰ μεταχειρισθῇ καλῶς ἢ κακῶς τὸ δῶρον τοῦτο. Καὶ ὁ πρωτόπλαστος, ὁ προνομιοῦχος ἄνθρωπος, κατεχράσθη τῆς ὑψηλῆς ταύτης δωρεᾶς.

Ἰδοὺ τὸ ἀδιάσπαστον, συνεχὲς ἐλάττωμα τοῦ ὑφάσματος τῆς ζωῆς, τῆς ἱστορίας ὁλοκλήρου τοῦ γένους τῶν ἀνθρώπων. Ἡ ἐκλογὴ ἑκάστου ρίπτει ἐπὶ τοῦ ἐργαλειοῦ τῆς ζωῆς ἢ τὰ μελανὰ νήματα ἢ τὰ λευκά. Ἡμεῖς ὑφαίνομεν τὸ ὕφασμα τῆς ζωῆς ἐπὶ τοῦ ὑποστρώματος, τὸ ὁποῖον παρέχει εἰς ἕκαστον ὁ Θεός. Ἐλευθέρως δὲ ρίπτομεν ἐπὶ τοῦ ἐργαλειοῦ ἢ τὰ ἐξωραΐζοντα τὸ ἔργον ἢ τὰ ἀσχημίζοντα καὶ παραμορφοῦντα τὸ σχέδιον αὐτοῦ νήματα. Ἕκαστον δὲ σχέδιον διαφέρει τῶν ἄλλων, ἀλλ' εἰς ἕκαστον, εἴτε ὡραῖον, εἴτε ἄσχημον, εἴτε τερπνόν, εἴτε τραγικόν, ἀναγνωρίζεται ἡ ἀνθρωπίνη χεὶρ ὑπὸ τὴν ὤθησιν τῆς ἐλευθέρας ἐκλογῆς·

Τὸ Ἅγιον Πνεῦμα ἀείποτε καλεῖ ἕκαστον νὰ ἐκλέξῃ τὴν κατὰ Χριστὸν ὁδόν, ὅπως ὁ Ἰησοῦς ἐξέλεξε νὰ ἀποθάνῃ, ἵνα ἡμεῖς ἀρχίσωμεν ἐκ νέου τὴν ζωήν. Ἡ δὲ Βίβλος καθαρίζει τὴν ἠθικὴν ἡμῶν ὅρασιν, ἵνα δυνηθῶμεν νὰ κατανοήσωμεν ὀρθῶς καὶ νὰ τονωθῶμεν εἰς τὴν ἀπόφασιν τῆς ἐκλογῆς. Ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς ἐλθὼν ἐπὶ γῆς ἔδωκεν εἰς ὁλόκληρον τὸ ἀνθρώπινον γένος νέαν εὐκαιρίαν, ὅπως προσανατολίσῃ ὀρθῶς τὴν ζωὴν καὶ τὴν θέλησιν αὐτοῦ πρὸς τὸ Θεῖον θέλημα.

(Ἐκ τοῦ Ἀγγλικοῦ) ***Δ. Σ. Γόρδων.***

ΤΙ ΣΚΕΠΤΟΜΕΘΑ;

Τὴν σκέψιν δὲν δύναται ὁ ἄνθρωπος νὰ ἀποφύγῃ. Ὅσον ἀτελῶς, ὅσον ἀνεπαρκῶς καὶ ἂν ἦναι ἐφωδιασμένος πρὸς σκέψιν, ἐν τούτοις σκέπτεται. Ἐκ τούτου ἕπεται ὅτι οἱ ἄνθρωποι διαφέρουν κατὰ τὴν δύναμιν τοῦ σκέπτεσθαι τόσον, ὅσον καὶ κατὰ τὰ ἄλλα χαρακτηριστικὰ τὰ σωματικά, πρᾶγμα τὸ ὁποῖον βεβαιοῖ ἡ καθημερινὴ πεῖρα. Ἡ σκέψις εἰς τὸν ἄξεστον χωρικὸν δὲν ἐμπορεῖ νὰ συγκριθῇ πρὸς τὴν τοῦ διανοουμένου. Εἶναι βραδεῖα καὶ περιωρισμένη, ἐνῷ ὁ ἐπιστήμων, ὁ φιλόσοφος, ὁ ποιητὴς ὑψοῦνται διὰ τῆς σκέψεως εἰς ὕψη ἄγνωστα διὰ τοὺς πολλούς, ἢ εἰσχωροῦν βαθειὰ εἰς τὰ μυστήρια τῆς ζωῆς καὶ τῆς φύσεως. Ἐν τούτοις ἡ ὀξεῖα καὶ λογικὴ διάνοια δὲν εἶναι ἀποκλειστικὸν ἐφόδιον τῶν διανοουμένων· ἀπαντᾶται συχνὰ καὶ εἰς τὰς τάξεις τῶν ὀλιγώτερον εὐνοουμένων ὑπὸ τῆς κοινωνικῆς των θέσεως καὶ πρέπει τότε νὰ θεωρηθῇ ὡς ἔμφυτος, ἴσως δὲ καὶ ὡς κληρονομική.

Δὲν εἶναι τοῦ παρόντος νὰ ἀναλύσωμεν τὴν σκέψιν, διὰ νὰ ἴδωμεν πόθεν προκύπτει καὶ πῶς δύναται νὰ καλλιεργηθῇ καὶ νὰ ἐνισχυθῇ. Θὰ ἐξετάσωμεν αὐτὴν ἀπὸ τῆς πρακτικῆς της πλευρᾶς, διὰ νὰ ἴδωμεν πῶς ἐπιδρᾷ ἐπὶ τοῦ χαρακτῆρος καὶ ἐπὶ τῆς πνευματικῆς ζωῆς τοῦ ἀνθρώπου.

Ἀπὸ ***ἀπόψεως ἠθικῆς*** δύναται κανεὶς νὰ εἴπῃ, ὅτι ἡ σκέψις διευθύνεται ἀπὸ τὴν κλίσιν καὶ ἀπὸ τὴν θέλησιν. Παρατηρεῖται δὲ ὅτι τότε—ἀλλὰ κυρίως ὅταν τὴν διευθύνῃ ἡ κλίσις—χαρακτηρίζεται ὡς διευθυνομένη ὑπὸ τῆς καρδίας ἢ καὶ συνεπάγεται ἠθικὴν εὐθύνην. Αἱ σκέψεις τοῦ εὐσεβοῦς τὸν ὁδηγοῦν εἰς τὸ καθῆκον, εἰς τὸ ἀγαθόν, εἰς τὴν προσευχήν. Αἱ δὲ καλαὶ αὐτοῦ ἀποφάσεις εἶναι προϊὸν καρδίας ἥτις ἀγαπᾷ καὶ ποθεῖ τὸ ἀγαθόν, ἐνῷ νοῦς ἀπησχολημένος μὲ ἰδέας, αἵτινες δὲν ἔχουν ἠθικὴν κατεύθυνσιν, εἶναι ἄγονος ἐν τῇ θρησκευτικῇ ἐννοίᾳ τῆς λέξεως. Τὸ ἀποτέλεσμα τῆς σκέψεως εἶναι ἡ μόρφωσις ***ἕξεων,*** ὅταν δὲ ἡ σκέψις ἦναι κατὰ Θεόν, μορφοῦται ***χαρακτήρ.*** Διὰ νὰ ἦναι ὅμως σωτήριαι αἱ σκέψεις καὶ τὰ διανοήματα, ἀνάγκη ἵνα προέρχωνται ἐκ «νέας καρδίας», ὡς παραινεῖ ὁ προφήτης Ἰεζεκιὴλ ἐκ μέρους τοῦ Θεοῦ, λέγων: «Ἀπορρίψατε πάσας τὰς ἀνομίας ὑμῶν καὶ κάμετε εἰς ἑαυτοὺς καρδίαν νέαν καὶ νέον πνεῦμα· Διότι δὲν θέλει τὸν θάνατον τοῦ ἀποθνήσκοντος, λέγει Κύριος» (Ἰεζεκ. ιη΄. 31).

Ἀποκρυσταλλοῦται δὲ ἡ σκέψις εἰς ***δρᾶσιν.*** Τὸ ἔργον παντὸς ἀνθρώπου εἶναι ἔκφρασις τῶν σκέψεών του. Σκέψεις ὠργανωμέναι εἰς συστήματα ἐγέννησαν τοὺς μεγάλους φιλανθρώπους, τοὺς μεγάλους ἀναμορφωτάς, τοὺς ἡγέτας τῆς κοινῆς γνώμης, τῶν μεγάλων κινημάτων, καθ' ὅλας τὰς ἐποχὰς τῆς ἱστορίας. Γνώμων δὲ τῆς διανοητικῆς δυνάμεως παντὸς ἀνθρώπου εἶναι τὸ ἔργον του.

Πῶς νὰ σκεπτώμεθα ὀρθῶς; Ὁ Ἀπόστολος Παῦλος μᾶς ἀφῆκεν ὑπόδειγμα εἰς τοῦτο. Ἀπαριθμεῖ τὰ θέματα, μὲ τὰ ὁποῖα πρέπει νὰ ἀσχολῆται ὁ Χριστιανός: «Ὅσα ἀληθῆ, ὅσα σεμνά, ὅσα δίκαια, ὅσα ἁγνά, ὅσα προσφιλῆ, ὅσα εὔφημα — ἂν ὑπάρχῃ τις ἀρετὴ καὶ ἐάν τις ἔπαινος, ταῦτα συλλογίζεσθε. Καὶ ὁ Θεὸς τῆς εἰρήνης θέλει εἶσθαι μεθ' ὑμῶν» (Φιλιππ. δ΄ 8). Τὰ ἀντικεί-

μενα ταῦτα περιλαμβάνουν ὅλον τὸν κύκλον τῶν ἀνθρωπίνων σχέσεων τοῦ ἀτόμου, ἄλλα μὲν πρὸς ἑαυτόν, ἄλλα πρὸς τὸν Θεὸν καὶ ἄλλα πρὸς τοὺς ὁμοίους. Εὐτυχεῖς ὅσοι ἐνωρὶς στρέψωσι πρὸς τὰ θέματα ταῦτα τὰς σκέψεις των, διότι προετοιμάζουν τὸν ἄνθρωπον πρὸς ἀπόλαυσιν τῶν ἐν οὐρανῷ ἀποταμιευμένων θησαυρῶν τῆς σκέψεως—τῶν καρπῶν τῶν ἀρετῶν ἐκείνων! ***Χ.***

ΤΑ ΟΡΗ ΤΗΣ ΑΓΙΑΣ ΓΡΑΦΗΣ

(συνέχεια)

4. *Ὁ Κάρμηλος.*

Ἐξ ὅλων τῶν ὀρέων τῆς Παλαιστίνης μόνον ὁ Κάρμηλος ἔρχεται εἰς ἐπαφὴν μὲ τὴν Μεσόγειον Θάλασσαν. Ἡ μακρὰ παραλιακὴ γραμμὴ τῆς Παλαιστίνης κατέρχεται εὐθεῖα, μονότονος καὶ σχεδὸν ἀλίμενος — «ἄξενος ἀκτὴ» — καθ' ὅλον της τὸ μῆκος. Τρεῖς μόνον λιμένες, Ἰόππης, Ἄκρας καὶ Χαΐφας, συνδέουν τὴν χώραν ταύτην μὲ τὴν Μεσογειακὴν κίνησιν, εἶναι δὲ ἀσήμαντος ἡ προεξοχὴ τῆς Ἄκρας, ὄπισθεν τῆς ὁποίας ἄρχεται ὁ ὁμώνυμος κόλπος, τὸν ὁποῖον κλείει νοτίως ὁ κρημνώδης ὄγκος ἀκρωτηρίου προέχοντος βαθέως εἰς τὴν θάλασσαν. Εἶναι τὸ ὄρος Κάρμηλος.

Ἀπὸ τῆς θαλάσσης ὁ Κάρμηλος ἐκτείνεται εἰς τὴν ἐνδοχώραν ἐπὶ 18 μίλλια, τὸ δὲ ἀνατολικόν του ἄκρον, τὸ καὶ ὑψηλότερον σημεῖον αὐτοῦ, ἔχει 1,500 περίπου ποδῶν ὕψος. Ὡς ἐκ τοῦ σχήματός του ὁ Κάρμηλος ἀποτελεῖ ὀροσειρὰν μᾶλλον ἢ μεμονωμένην κορυφήν. Εἶναι κατάφυτον καθ' ὅλον τὸ μῆκός του. Τὰς βαθείας του χαράδρας δροσίζουν βαθύσκια δένδρα, ἐναλλασσόμενα μὲ τὴν ἄφθονον χθαμαλὴν βλάστησιν τῶν ράχεων. Τὸ σύνολον ὑπενθυμίζει ἔργον τεχνητόν, ὡς δηλοῖ καὶ τὸ ὄνομα Κάρμελ, σημαῖνον «κῆπον» ἢ «παράδεισον».

Ὅτι καὶ κατὰ τὴν Βιβλικὴν ἐποχὴν ἡ ἐξαισία βλάστησις τοῦ Καρμήλου ἀπετέλει ἐξαίρεσιν ἐν μέσῳ τῆς γυμνότητος τῶν ὀρέων τῆς Παλαιστίνης, μαρτυροῦν αἱ ποιητικαὶ ἐξάρσεις τῶν συγγραφέων τῆς Π. Διαθήκης, οἵτινες παρομοιάζουν τοὺς μακροὺς καὶ δροσεροὺς αὐτοῦ δρυμοὺς πρὸς τοὺς πλοκάμους τῆς νύμφης, καὶ τοὺς ἀνθισμένους του θάμνους πρὸς τὰ στολίδια καὶ τὰ ἀρώματα αὐτῆς. Τὰς φυσικὰς ταύτας καλλονὰς καὶ ὁ Ψαλμῳδὸς ἀποκαλεῖ «τιμὴν τοῦ Καρμήλου».

Ἀπὸ τοῦ ἀνατολικοῦ ἄκρου τῆς ὀροσειρᾶς, τὸ ὁποῖον εἶναι καὶ τὸ ὑψηλότερον αὐτῆς σημεῖον, ὁ θεατὴς βλέπει πρὸς δυσμὰς διὰ τελευταίαν φορὰν τὴν Μεσόγειον θάλασσαν, πρὶν ἢ στραφῇ πρὸς ἀνατολὰς καὶ ἀπολαύσῃ τὴν θέαν τῆς κάτωθεν ἐκτεινομένης εὐρείας πεδιάδος Ἐσδραελόν. Τὴν ἄνοιξιν ἡ πεδιὰς αὐτὴ εἶναι τάπης κατάφυτος, μὲ ἐλαιόδενδρα καὶ φοίνικας διεσπαρμένους ἀναμέσον τῶν σιτοφόρων ἀγρῶν καὶ τῶν ἀμπελώνων. Ἡ πεδιὰς αὔτη, ἥτις ἐκτείνεται κατὰ πλάτος τῆς χώρας ἀπὸ τῆς Μεσογείου μέχρι τῶν ἀνατολικῶν συνόρων τῆς Παλαιστίνης, ὑπῆρξεν ἀνέκαθεν καὶ ἡ κυριωτέρα ὁδὸς συγκοινωνίας μεταξὺ τῶν φυλῶν τοῦ Ἰσραήλ, διασχιζομένη καθ' ὅλας τὰς διευθύνσεις ὑπὸ τῶν κατοί-

κων καὶ τῶν περιοίκων ἐν καιρῷ εἰρήνης — χάρμα τοῦ Ἰσραὴλ καὶ πηγὴ ἀφθονίας, ὡς ἐκ τῆς εὐφορίας τῆς γῆς καὶ τῆς πληθύος τῶν ἐκλεκτῶν αὐτῆς προϊόντων.

Κυρίως ὅμως ἡ θέα τῆς μεγάλης ταύτης πεδιάδος μᾶς ἐνθυμίζει ὁλόκληρον σειρὰν ἱστορικῶν μαχῶν μεταξὺ τῶν Ἰσραηλιτῶν καὶ τῶν κατὰ καιροὺς ξένων ἐπιδρομέων. Ἡ ὀνομαστοτέρα ὅλων τούτων ὑπῆρξεν ἡ εἰς τὸ ἐπινίκειον ᾆσμα τῆς προφήτιδος Δεβόρας περιγραφομένη νίκη τῶν Ἰσραηλιτῶν ὑπὸ τὸν Βαρὰκ κατὰ τῶν Χαναναίων, καὶ ὁ ἐπακόλουθος φόνος τοῦ φυγάδος ἀρχηγοῦ τούτων Σισάρα διὰ χειρὸς τῆς Ἰσραηλίτιδος Ἰαὴλ (Κριτ. ε΄.). Ἡ τρανωτάτη ὅμως ὅλων τῶν νικῶν τοῦ Ἰσραὴλ ὑπῆρξεν ἡ ἐν Γελβουὲ μάχη, καθ' ἣν ὁ Γεδεὼν μετὰ τριακοσίων ἐκλεκτῶν ἀνδρῶν ἐνέσπειρε τὸν πανικὸν μεταξὺ τῶν ὀρδῶν τῶν πέραν τοῦ Ἰορδάνου Βεδουΐνων, Ἀμαληκιτῶν καὶ Μαδιανιτῶν — «Υἱῶν τῆς Ἀνατολῆς», τοὺς ὁποίους τῇ ἐπικουρίᾳ τῶν γειτόνων φυλῶν τοῦ Ἰσραήλ, ὁ Γεδεὼν ἐδίωξε καὶ κατετρόπωσε πέραν τῶν ὁρίων τῆς Παλαιστίνης. Ἀντιστρόφως ὅμως εἶδεν ἡ πεδιὰς Ἐσδραελὸν τὴν πανολεθρίαν τῶν Ἰσραηλιτῶν καὶ τὸν φόνον τοῦ βασιλέως Σαοὺλ ὑπὸ τῶν Φιλισταίων, καὶ βραδύτερον νέαν ἧτταν, εἰς μάχην κατὰ τοῦ βασιλέως τῆς Αἰγύπτου Φαραὼ - Νεχώ, πορευομένου διὰ μέσου τῆς Παλαιστίνης πρὸς ἐκστρατείαν κατὰ τῆς Ἀσσυρίας. Κατὰ δὲ τοὺς μετὰ Χριστὸν αἰῶνας οὐκ ὀλίγαι μάχαι ἐδόθησαν ἐν τῇ πεδιάδι Ἐσδραελόν, σημαντικωτέρα τῶν ὁποίων ὑπῆρξεν ἡ μάχη τῆς Χιττίν, ἐν ἔτει 1187, καθ' ἣν οἱ Ἄραβες ὑπὸ τὸν Σελαχεδδὶν ἐνίκησαν κατὰ κράτος τοὺς Σταυροφόρους, τερματίσαντες διὰ παντὸς τὰς Σταυροφορίας. Ἀπὸ ἄλλης δὲ ἀπόψεως ἄξιον σημειώσεως εἶναι, ὅτι ὁ ἱερὸς συγγραφεὺς τῆς Ἀποκαλύψεως Ἰωάννης ὀνομάζει τὴν ἐσχάτην παγκόσμιον μάχην τῆς ἀνθρωπότητος Ἄρ - μαγεδδὸν μὲ τὸ ὄνομα Μεγιδδώ, θέσεως τῆς πεδιάδος Ἐσδραελόν.

Πάντα ταῦτα ὑπενθυμίζει ἡ ὀνομαστὴ πεδιάς, βλεπομένη ἀπὸ τὸ ὑψηλότερον σημεῖον τοῦ Καρμήλου. Καὶ εἰς τὸ σημεῖον αὐτὸ ἡ παράδοσις βεβαιοῖ ὅτι ἔλαβε χώραν ἡ δραματικὴ σκηνή, ἥτις περιγράφεται εἰς τὸ 18ον κεφάλαιον τοῦ Α΄, βιβλίου τῶν Βασιλέων. Μία τριετὴς ἀνομβρία εἶχε ταλαιπωρήσει τὴν Παλαιστίνην, χώραν μὲ ὀλίγας πηγὰς ὑδάτων καὶ ἐξαρτωμένην σχεδὸν ἐξ ὁλοκλήρου ἀπὸ τὰ φρέατα καὶ τὰς δεξαμενάς της, τῶν ὁποίων τὰ ὕδατα εἶχον στειρεύσει λόγῳ τῆς ἀνομβρίας. Ἐδίψων ὄχι μόνον οἱ ἄνθρωποι καὶ τὰ ζῶα, ἀλλὰ καὶ αὐτὴ ἡ γῆ· νόσοι καὶ θάνατοι ἐλυμαίνοντο τὸν λαὸν καὶ αὐτὸς ὁ βασιλεὺς ἐξήρχετο μετὰ τῶν ἀκολούθων του εἰς ἀναζήτησιν χόρτου διὰ τοὺς ἵππους τῶν βασιλικῶν σταύλων. Ἀδημονία ἐβασίλευεν ἀπ' ἄκρου εἰς ἄκρον τῆς χώρας εἰς ὅλας τὰς κοινωνικὰς τάξεις. Εἰς τὴν ἀκμὴν τῆς κρίσεως ἡ φωνὴ τοῦ Θεοῦ καλεῖ τὸν προφήτην Ἠλίαν ἀπὸ τὸ καταφύγιόν του εἰς τὰ σπήλαια τοῦ Καρμήλου καὶ διατάσσει αὐτὸν νὰ καλέσῃ πλησίον του τὸν βασιλέα. Καὶ ὁ ἀγέρωχος Ἀχαάβ, καμφθεὶς ὑπὸ τῆς ἀμηχανίας του, ὑπήκουσεν εἰς τὸ μήνυμα τοῦ προφήτου (τὸν ὁποῖον μόλις πρὸ ὀλίγου ἀνεζήτει πανταχοῦ διὰ νὰ τὸν θανατώσῃ)· καὶ συμφώνως πρὸς τὴν διαταγὴν τοῦ Ἠλία συνήθροισεν ὁ Ἀχαὰβ τὸν λαὸν καὶ τοὺς προφήτας τοῦ Βάαλ ἐπὶ τοῦ ὑψηλοτέρου σημείου τοῦ Καρμήλου, ὅπου ἵστατο ἄλλοτε τὸ θυσιαστήριον τοῦ Ἰεχωβᾶ, ὅπερ εἶχε κατεδαφίσει ἡ πονηρὰ βασίλισσα Ἰεζάβελ. Πρὸς τὴν μίαν

πλευρὰν τοῦ θυσιαστηρίου ἐστάθη τότε ὁ βασιλεὺς μὲ τὸν λαὸν καὶ τοὺς 450 προφήτας τοῦ Βάαλ. Πρὸς τὴν ἄλλην πλευρὰν ἐστάθη ὁ προφήτης μόνος. Καὶ εἶπε πρὸς πάντα τὸν λαόν: «Ἕως πότε χωλαίνετε μεταξὺ δύο φρονημάτων; Ἐὰν ὁ Κύριος ἦναι Θεός, ἐκλέξατε αὐτόν· ἀλλ᾽ ἐὰν ὁ Βάαλ, ἀκολουθεῖτε τοῦτον». Καὶ ὁ λαὸς δὲν ἀπεκρίθη πρὸς αὐτὸν λέξιν. Τότε ὁ Προφήτης ἐπρότεινε τὴν διὰ πυρὸς λύσιν καὶ ἐδέχθησαν αὐτὴν οἱ προφῆται τοῦ Βάαλ καὶ ὁ λαὸς εἶπε: «Καλὸς ὁ λόγος».

Τὴν περιγραφὴν τοῦ πρωτοφανοῦς ἐκείνου ἐπεισοδίου πρέπει κανεὶς νὰ ἀναγνώσῃ ὁλόκληρον, ἵνα κατανοήσῃ τὴν ἀγωνίαν τῶν πνευμάτων ἀπὸ πρωΐας μέχρι τῆς ὥρας τῆς ἑσπερινῆς προσφορᾶς, ὁπότε οἱ προφῆται τοῦ Βάαλ, ἐξηντλημένοι καὶ ἡττημένοι, ἔπαυσαν νὰ ἐπικαλῶνται τὸν θεόν των. Ὅταν δὲ τὴν προσφορὰν τοῦ Προφήτου ἐδέχθη ὁ Θεός, καταπέμψας πῦρ ἐπὶ τοῦ σφαγίου καὶ κατακαύσας μέχρις αὐτῶν τῶν λίθων τοῦ θυσιαστηρίου, ὅλος ὁ λαὸς ἔπεσε κατὰ πρόσωπον αὐτοῦ καὶ εἶπεν: «Ὁ Κύριος εἶναι ὁ Θεός!» Πεσόντες δὲ ἐπὶ τῶν προφητῶν τοῦ Βάαλ κατεβίβασαν αὐτοὺς εἰς τὸν κάτωθι χείμαρρον Κεισὼν καὶ ἔσφαξαν αὐτοὺς ἐκεῖ,

Καὶ ἀνῆλθον πάλιν ἐπὶ τῆς κορυφῆς τοῦ Καρμήλου ὁ προφήτης καὶ ὁ βασιλεύς, ὁ μὲν πρῶτος διὰ νὰ προσευχηθῇ ὑπὲρ τῆς ποθουμένης βροχῆς, ὁ δὲ Ἀχαὰβ κατὰ παραίνεσιν τοῦ προφήτου, ὅπως φάγῃ καὶ λάβῃ ἀναψυχήν, εἰς εὐχαριστήριον εὐωχίαν διὰ τὴν προμηνυομένην βροχήν. Τέλος ἀναγγέλλεται εἰς τὸν προφήτην ὅτι ἐπὶ τοῦ δυτικοῦ ὁρίζοντος ὑπεράνω τῆς κυανῆς ἐκτάσεως τῆς Μεσογείου, ἀνεφάνη νέφος μικρόν, ἀναβαῖνον ἐκ τῆς θαλάσσης. Καὶ εἰς τὸ γνώρισμα τοῦτο τῆς βροχῆς κατῆλθον πάντες ἐκ τοῦ ὄρους, ὁ μὲν βασιλεὺς διὰ νὰ ἀναβῇ εἰς τὸ ἅρμα του καὶ ἀπομακρυνθῇ ἐγκαίρως τῆς πεδιάδος, πρὶν ὀγκωθῇ ὁ χείμαρρος Κεισών, ὁ δὲ Ἠλίας διὰ νὰ τρέξῃ ἔμπροσθεν τοῦ ἅρματος τοῦ Ἀχαὰβ ἕως τῆς εἰσόδου τῆς βασιλικῆς πόλεως Ἰεζραέλ, ἀψηφῶν τοὺς διανοιχθέντας καταρράκτας τοῦ οὐρανοῦ καὶ τοὺς στροβίλους τοῦ ἀνέμου. «Διότι χεὶρ Κυρίου ἐστάθη ἐπὶ τὸν Ἠλίαν».

Ταῦτα ὡς πρὸς τὸ ἀνατολικὸν ἄκρον τοῦ Καρμήλου. Τὸ δυτικὸν ἄκρον, τὸ ἀπότομον ἀκρωτήριον τὸ προέχον βαθέως ἐντὸς τῆς Μεσογείου, κοσμεῖται διὰ τῆς ἱστορικῆς Μονῆς τῶν Καρμηλιτῶν, ὑστάτης προσπαθείας τῶν Σταυροφόρων, ἐξάρτημα, οὕτως εἰπεῖν, τοῦ φρουρίου τῆς Ἄκρας, ἐγερθέντος ὑπὸ τοῦ εὐσεβοῦς βασιλέως τῆς Γαλλίας Λουδοβίκου τοῦ Θ΄., τοῦ καὶ «Ἁγίου Λουδοβίκου» ἐπικληθέντος.

—Ὁ Χριστὸς κατεδέχθη νὰ γεννηθῇ εἰς σταῦλον, καὶ ὁ σταῦλος ἐκεῖνος ἔγινεν ἅρμα θριάμβου, ὄπισθεν τοῦ ὁποίου βαδίζει ὑποτεταγμένη ἡ ἀνθρωπότης.

— Τὰς τρεῖς πύλας καθεδρικοῦ τινος ναοῦ τῆς Ἰταλίας κοσμοῦν τρεῖς ἐπιγραφαί, βαθειὰ ἐγχαραγμέναι εἰς τὴν ἄνωθεν ἑκάστης ἁψῖδα. Ἡ πρώτη φέρει στέφανον ῥόδων καὶ κάτωθεν τούτου τὰς λέξεις: «Πᾶν ὅ,τι τέρπει παρέρχεται ταχέως». Ἡ δευτέρα ὑποκάτω σταυροῦ: «Πᾶν ὅ,τι λυπεῖ εἶναι πρὸς στιγμήν». Ἡ τρίτη, ἡ Μεγάλη Πύλη: «Μόνον τὸ αἰώνιον ἔχει σημασίαν».

Ὁ ΑΘΛΗΤΗΣ ΤΩΝ ΦΙΛΙΠΠΩΝ

Διήγημα τῶν Ἀποστολικῶν χρόνων.

(Ἐκ τοῦ Ἀγγλικοῦ)

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ 10ον

(Συνέχεια)

Ὁ εὐπατρίδης ἐγέλασεν. «Ἐγὼ δὲν τρέφω τοὺς ἀνθρώπους μου μὲ φακὲς καὶ παστὰ ψάρια,» εἶπε. Ἐκτύπησε τὰς παλάμας του καὶ ἐφάνη ὁ θαλαμηπόλος·

—«Ὁδήγησε τὸν κύριον εἰς τὴν τραπεζαρίαν διὰ νὰ φάγῃ, καὶ ἔπειτα φρόντισε νὰ τοῦ δοθῇ κατάλληλον δωμάτιον.» Καὶ τοῦτο εἰπών, μὲ ἐλαφρὸν νεῦμα ἀπεχαιρέτησε τὸν Ἕκτορα καὶ εἰσῆλθεν εἰς ἓν ἀπὸ τὰ παραπλεύρως δωμάτια.

Ὁ Ἕκτωρ ἠκολούθησε τὸν θαλαμηπόλον πρὸς τὴν τραπεζαρίαν, αἴθουσαν ἀρκετὰ μεγάλην καὶ θολωτήν, ἡ ὁποία ἐφωτίζετο ἄνωθεν διὰ πολλῶν μικρῶν παραθύρων. Εἰς τὸ μέσον αὐτῆς ἦτο μία μεγάλη τράπεζα, εἰς τὸ ἐπάνω δὲ ἄκρον αὐτῆς, εἰς ὑψηλότερον ἐπίπεδον, μία μικρὰ τράπεζα, τοποθετημένη ἐπὶ βάθρου. Καθὼς ἐμβῆκαν, ἐπέρασαν ἔμπροσθεν τῆς ἀνοικτῆς θύρας τοῦ μαγειρείου, ἀπὸ τὴν ὁποίαν ἐξήρχετο κνίσσα τόσον δελεαστική, ὥστε ὁ Ἕκτωρ, αἰσθανόμενος μεγάλην πεῖναν, ἡτοιμάσθη νὰ καθίσῃ ἐκεῖ που πλησίον εἰς τὸ μαγειρεῖον διὰ νὰ φάγῃ συντομώτερον. Ἀλλ' ὁ μικρὸς θαλαμηπόλος μὲ ὕφος ἀποδοκιμασίας, τοῦ ἔκαμε τὴν παρατήρησιν ὅτι ἐκεῖ δὲν κάθηνται οἱ εὐνοούμενοι τοῦ κυρίου του καὶ τὸν ὡδήγησε πρὸς τὸ ἐπάνω μέρος τῆς μεγάλης τραπέζης, πλησίον εἰς τὴν ὑψωμένην μικρὰν τράπεζαν.

—«Ἐδῶ,» τῷ εἶπεν, «εἶναι ἡ θέσις σου».

Ὁ Ἕκτωρ δὲν ἔφερε καμμίαν ἀντίρρησιν καὶ ἐκάθησεν εἰς τὴν ὑποδειχθεῖσαν θέσιν. Τότε ἐπλησίασεν ὑπηρέτης ἐνδεδυμένος λευκὴν στολήν, ὅστις τοῦ ἔφερε διάφορα φαγητά, τὰ ὁποῖα διὰ πρώτην φορὰν ἔβλεπεν ὁ Ἕκτωρ καὶ ἤρχισε νὰ τρώγῃ μὲ μεγάλην ὄρεξιν, διότι ἐπὶ τόσας ἡμέρας εἰς τὴν φυλακὴν εἶχε μείνει σχεδὸν νῆστις. Ὁ θαλαμηπόλος ἀπεσύρθη καὶ ἐκάθησεν εἰς ἓν βάθρον εἰς μίαν γωνίαν. Ὅτε δὲ ὁ Ἕκτωρ ἐτελείωσε τρώγων, τὸν ἐπλησίασε πάλιν λέγων:

—«Ἔλα τώρα νὰ σοῦ δείξω τὸ κατάλυμά σου».

Ἐξῆλθον εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ φρουρίου καὶ ἐπέρασαν εἰς ἓν ἄλλο κτίριον στενόμακρον, διῃρημένον εἰς μικρὰ δωμάτια. Ἐμβῆκαν εἰς ἓν ἐξ αὐτῶν καὶ ὁ θαλαμηπόλος εἶπε πρὸς τὸν Ἕκτορα:

—«Ἐδῶ θὰ κοιμηθῇς καὶ θὰ ἔχῃς καὶ ἕνα σύντροφον. Θέλεις νὰ σοῦ δώσω καὶ μίαν συμβουλήν; Νὰ κάμνῃς 'σὰν νὰ ἦσαι στὸ σπίτι σου· καὶ ὅ,τι βλέπεις, νὰ τὸ κρατῇς διὰ τὸν ἑαυτόν σου. Αὐτὸς εἶναι ὁ κανὼν τῆς Αὐλῆς!»

Καὶ χαιρετήσας διὰ τῆς ὑψωμένης χειρός, ὁ θαλαμηπόλος ἐξῆλθε.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ 11ον

Παρ᾽ ὅλας τὰς ἐνεργείας του ὁ Ἕκτωρ δὲν εἶχε κατορθώσει νὰ λάβῃ καμμίαν πληροφορίαν περὶ τῆς ἀδελφῆς του. Ἡ ἡμέρα παρήρχετο καὶ αὐτὸς ἔπρεπε νὰ ἦναι ἕτοιμος, ὅπως ἀναχωρήσῃ τὴν ἐπαύριον λίαν πρωὶ διὰ τὴν Ρώμην. Ἐπὶ τοῦ παρόντος δὲν ἦτο δυνατὸν νὰ μάθῃ τι περὶ τῆς Ἐλπινίκης, ἦτο ὅμως ἀνάγκη νὰ σπεύσῃ νὰ συμπληρώσῃ τὰς ἑτοιμασίας του διὰ τὸ ταξείδιον. Ἐνῷ διέσχιζε τὸ πλῆθος εἰς τὴν Ἀγοράν, διέκρινε τοὺς δύο Χριστιανούς, οἵτινες ἦσαν εἰς τὸ δεσμωτήριον κατὰ τὴν νύκτα τοῦ σεισμοῦ, καὶ ἐστάθη ἀναποφάσιστος, ἄν, ἐφ᾽ ὅσον ἐβιάζετο τόσον, ἔπρεπε νὰ τοὺς πλησιάσῃ· ἀλλ᾽ ἐνῷ αὐτὸς ἐσκέπτετο, ἐκεῖνοι παρῆλθον βαδίζοντες ἐσπευσμένως καὶ τοὺς ἔχασε. Πόσον θὰ ἦτο διάφορον τὸ μέλλον τοῦ Ἕκτορος καὶ ὅλης του τῆς οἰκογενείας, ἂν τοὺς εἶχε παρακολουθήσει! Διότι οἱ δύο Ἀπόστολοι, ὁ Παῦλος καὶ ὁ Σίλας, μετέβαινον εἰς τὴν σύναξιν τῶν Χριστιανῶν, ὅπου θὰ εὑρίσκετο καὶ ἡ Ἐλπινίκη, ἥτις δὲν ἔλειπε τώρα ἀπὸ τὰς συμπροσευχὰς ἐκείνας. Ἀλλ᾽ ἦτο πεπρωμένον νὰ παρέλθῃ ἀκόμη πολὺς χρόνος, πρὶν συναντηθοῦν πάλιν τὰ ἀδέλφια.

Τὴν ἐπαύριον ὁ Ἕκτωρ ἀνεχώρει διὰ τὴν Νεάπολιν ὡς μέλος τῆς ἐφίππου συνοδίας τοῦ πραίτωρος Μάρκου Κλαυδίου, τοποθετηθεὶς μεταξὺ τῶν ἀνδρῶν τῆς προσωπικῆς του φρουρᾶς, ἐνῷ οἱ λοιποί, τοποθετημένοι εἰς δύο στίχους, συνώδευον τὰ κλειστὰ φορεῖα, ἐντὸς τῶν ὁποίων ἐκάθηντο αἱ κυρίαι τῆς οἰκογενείας αὐτοῦ. Ὄπισθεν τούτου ἤρχοντο πεζοὶ οἱ δοῦλοι καὶ οἱ ἀχθοφόροι μὲ τὰς ἀποσκευάς, καὶ τελευταία μία δευτέρα συνοδία, ἀποτελουμένη ἀπὸ παντὸς εἴδους ἀχθοφόρα ζῷα μὲ ἐμπορεύματα, τὰ ὁποῖα παρηκολούθουν οἱ ἔμποροι καὶ μικροπωληταὶ οἵτινες ἐπωφελοῦντο τῆς εὐκαιρίας αὐτῆς διὰ νὰ ταξιδεύσουν ἀσφαλῶς μέχρι τοῦ ἐπινείου τῶν Φιλίππων.

Καθ᾽ ὅλην τὴν διαδρομὴν ἡ συνοδία τοῦ Κλαυδίου ἐπευφημεῖτο ζωηρῶς ὑπὸ τῶν διαβατῶν, διότι ὁ ἐπὶ κεφαλῆς τῆς φρουρᾶς ἱππεύων νεαρὸς πραίτωρ ἦτο λαοφιλής, καὶ οἱ Φιλιππήσιοι, ἂν καὶ τὸν ἔχανον, ἔχαιρον διὰ τὸν προβιβασμόν του. Καὶ ὁ Ἕκτωρ, ἱππεύων ὄχι μακρὰν τοῦ νέου του πάτρωνος, ᾐσθάνετο καὶ αὐτὸς ὑπερηφάνειαν, ὡς μέλος τῆς λαμπρᾶς ἐκείνης παρατάξεως. Ὅταν δὲ ἔφθασαν εἰς τὸν λιμένα, ὅπου τοὺς ἀνέμενον τὰ πλοῖα διὰ τὴν Ρώμην, ἡ θέα τῆς ἀπεράντου θαλάσσης, ἥτις ἤστραπτεν ὑπὸ τὰς ἀκτῖνας τοῦ πρωϊνοῦ ἡλίου, καὶ ἡ ὄψις τῆς κινήσεως τοῦ λιμένος ὅπου διεσταυροῦντο ἢ ἦσαν ἠγκυροβολημένα σκάφη παντὸς εἴδους, ἀπὸ τὰς ἐγχωρίους ἁλιευτικὰς λέμβους ἕως τὰς ὑψιπρώρους Ρωμαϊκὰς τριήρεις, μὲ τὰ πρωραῖα των χρυσοποίκιλτα ξόανα, τόσον τοῦ ὑπέκκαυσαν τὸν ἐνθουσιασμόν, ὥστε παρ᾽ ὀλίγον νὰ ἀναφωνήσῃ: «Νά, ἀλήθεια, ζωή!».

Εἰς τὸ πρόσταγμα τοῦ βαθμούχου οἱ ἱππεῖς ἐτάχθησαν εἰς δύο στίχους ἀκίνητοι ὡς ἀγάλματα, ὅπως διέλθουν αἱ κυρίαι τῆς οἰκογενείας τοῦ πραίτωρος, μεταβαίνουσαι πρὸς τὰ πλοῖα. Πρῶται ἐβάδιζον ἡ νεαρὰ Ἰουλία, σύζυγος τοῦ Μάρκου Κλαυδίου μετὰ τῆς μητρὸς αὐτοῦ Παμφίλης καὶ αἱ ἀκόλουθοι αὐτῶν κυρίαι τῆς τιμῆς. Βοηθούμεναι ἀνῆλθον ἐπὶ μεγαλοπρεποῦς πλοίου, ἐπὶ τοῦ ὁποίου

ἐκυμάτιζον τὰ αὐτοκρατορικὰ σήματα. Εἰς τὸ δεύτερον, ὀλιγώτερον πολυτελές, ἔλαβον θέσιν οἱ δοῦλοι μὲ τὰς ἀποσκευάς· μεταξὺ δὲ τῶν δύο πλοίων κατενεμήθησαν οἱ ἄνδρες τῆς φρουρᾶς, ὁ δὲ Ἕκτωρ ἐτοποθετήθη μετὰ τῶν ἀνδρῶν τῆς σωματοφυλακῆς ἐπὶ τοῦ αὐτοκρατορικοῦ σκάφους.

Ἐκ τῆς θέσεώς του εἰς τὴν πρύμνην παρηκολούθει μὲ περιέργειαν καὶ ἐνδιαφέρον τὴν ρυθμικὴν κίνησιν τῶν κωπηλατούντων αἰχμαλώτων ἐρετῶν καὶ ἐθαύμαζε τὴν ἀνάπτυξιν τῶν μυῶν των, χάρις εἰς τοὺς ὁποίους τὸ ὀγκῶδες πλοῖον διέσχιζε τὰ κύματα ὡς νὰ πετᾷ. Ἀλλ᾽ ἡ θέα τῶν οὐλῶν τοῦ μαστιγίου, διὰ τῶν ὁποίων αὐλακοῦντο αἱ ἡλιοκαεῖς αὐτῶν ράχεις, τοῦ ἐπροξένησε βαθεῖαν λύπην καὶ οἶκτον διὰ τὰς ὑπάρξεις ἐκείνας, αἵτινες ἦσαν καταδικασμέναι εἰς τὴν σκληρὰν καὶ ἀκατάπαυστον ταύτην καταπόνησιν ὑπὸ τὸν καυστικὸν ἥλιον καὶ τὴν παγερὰν βροχήν, καὶ αὐτὰς τὰς βραχείας ὥρας τοῦ ὕπνου τὰς διήρχοντο καθηλωμένοι εἰς τὰς θέσεις των διὰ τῶν ἁλύσεών των. Εἰς τί θὰ ἀπέβλεπον οἱ δυστυχεῖς διὰ νὰ ἀπαλλαγοῦν τοῦ φοβεροῦ τούτου μαρτυρίου εἰμὴ εἰς τὸν θάνατον; Ἀλλά, μετὰ τὸν θάνατον... εἰς τί; Ἡ σκέψις τοῦ Ἕκτορος τότε ἐπανήρχετο εἰς τὴν νύκτα ἐκείνην τοῦ σεισμοῦ, ὅτε εἰς τὸ δεσμωτήριον τῶν Φιλίππων εἶχεν ἀκούσει τοὺς θαυμασίους ἐκείνους λόγους παρηγορίας καὶ ἐλπίδος ἐκ μέρους τῶν δύο Χριστιανῶν, οἵτινες, μὲ τοὺς πόδας ἐνσφηνωμένους εἰς τὸ ξύλον, προσηύχοντο καὶ ἔψαλλον, αἰνοῦντες τὸν Θεόν. Ἐπιμόνως ἐπανήρχετο εἰς αὐτόν, κατὰ τὰς μακρὰς ὥρας τοῦ πλοῦ, ἡ ἀνάμνησις τῶν λόγων των καὶ μετεμελεῖτο διότι δὲν εἶχε δώσει γνωριμίαν εἰς τοὺς δύο Χριστιανούς, τὴν προτεραίαν τῆς ἀναχωρήσεώς του ἐκ Φιλίππων. Ἴσως θὰ ἐμάνθανε ποῖον ἦτο τὸ μυστικὸν τῆς ἀταράχου γαλήνης, ἥτις τοὺς ἔκαμνε νὰ ἀψηφήσουν τὰ μαστίγωμα εἰς τοὺς πόδας καὶ τὸ βασανιστήριον τοῦ ξύλου. Πόσον θὰ ἤθελε νὰ τοὺς εἶχε πλησιάσει, διὰ νὰ πληροφορηθῇ περὶ πολλῶν πραγμάτων, τὰ ὁποῖα ἦσαν δι᾽ αὐτὸν ἀκατανόητα! Αἱ σκέψεις αὗται τὸν ἀπησχόλησαν πολλάκις κατὰ τὸν πλοῦν. Ἀλλ᾽ ὅταν τέλος ἀπεβιβάσθησαν καὶ ἀνῆλθον τὴν μεγάλην λεωφόρον πρὸς τὴν Ρώμην, ἡ θέα τῆς πρωτευούσης, μὲ τὸ φρούριόν της καὶ τὰς μεγαλοπρεπεῖς της οἰκοδομάς, καὶ αἱ πρῶται ἐντυπώσεις τοῦ πλούτου καὶ τῆς πολυτελείας τῶν κατοίκων αὐτῆς, διεσκέδασεν τοὺς σοβαροὺς ἐκείνους διαλογισμοὺς καὶ ἡ ψυχὴ τοῦ νεανίου ἐστράφη ἀπλήστως πρὸς τὰς νέας ταύτας ἀπόψεις τῆς ζωῆς, μὲ τὴν ὁποίαν ἤρχισεν εὐθὺς νὰ συνταυτίζεται.

Τὸ μέγαρον, εἰς τὸ ὁποῖον ἐγκατεστάθη ἐν Ρώμῃ ὁ Μάρκος Κλαύδιος, ἀπετέλει μέρος ἑνὸς μεγίστου τετραγώνου, ἐπὶ τοῦ ὁποίου εὑρίσκοντο τὰ Αὐτοκρατορικὰ παλάτια, καὶ τὸ ὁποῖον ἦτο ὑπὸ τὴν ἄμεσον διοίκησιν καὶ ἀνωτάτην ἐποπτείαν αὐτοῦ τοῦ αὐτοκράτορος, ὅστις καὶ διώριζε τοὺς ἀξιωματικούς του καὶ τὰ μέλη τῆς αὐτοκρατορικῆς φρουρᾶς. Τὸ ἔτος ἐκεῖνο (52ον μετὰ Χριστὸν) ἦτο τὸ ἑνδέκατον ἔτος τῆς βασιλείας τοῦ Αὐτοκράτορος Κλαυδίου. Ὁ προκάτοχός του, ὁ ἀποτρόπαιος Καλιγούλας, εἰς διάστημα τεσσάρων ἐτῶν εἶχε κατορθώσει νὰ γίνῃ μισητὸς εἰς τοὺς ὀπαδοὺς ὅλων τῶν θρησκευμάτων τοῦ ἀπεράντου κράτους του, πρὸ παντὸς δὲ εἰς τοὺς Ἰουδαίους, τοὺς ὁποίους λυσσωδῶς κατεδίωξε πανταχοῦ μὲ ὅλους τοὺς ἐξευτελισμούς, τοὺς ὁποίους ἠδύνατο νὰ ἐπινοήσῃ ἡ ἔκφυλος ψυχή του. Ὁ Κλαύδιος, ἂν καὶ χαρακτῆρος ἀσθενοῦς, μὲ τὰ ἐλαττώματα τῶν

ἀσθενῶν χαρακτήρων, δὲν ἦτο οὔτε αἱμοβόρος οὔτε τύραννος. Ἀτυχῶς εὑρίσκετο ὑπὸ τὴν ἀπόλυτον ἐπιρροὴν τῆς συζύγου του Ἀγριππίνης, τῆς ὡραίας ἀλλὰ διεφθαρμένης καὶ ὅλως ἀσυνειδήτου θυγατρὸς τοῦ γενναίου στρατηγοῦ Γερμανικοῦ. Ἡ δὲ μοιραία γυνὴ ἤδη ἐσυνωμότει, ὅπως ἀνακηρυχθῇ διάδοχος τοῦ Αὐτοκράτορος ὁ ἐκ τοῦ πρώτου αὐτῆς γάμου υἱός της Νέρων, ἀντὶ τοῦ υἱοῦ τοῦ Κλαυδίου, τοῦ Βρεττανικοῦ, ὅστις ἦτο κατά τινα ἔτη νεώτερος τοῦ ἀδελφοῦ του.

Τὰς πρώτας ἡμέρας μετὰ τὴν ἄφιξίν του ὁ Ἕκτωρ ἦτο ἐλεύθερος νὰ τακτοποιηθῇ καὶ νὰ ἐξοικειωθῇ μὲ τὸ νέον του περιβάλλον. Δὲν εἶχε τοποθετηθῆ εἰς τὸν στρατῶνα μὲ τοὺς λοιποὺς ἄνδρας τῆς φρουρᾶς, ἀλλ᾽ ἐντὸς τοῦ παλατίου εἰς ἰδιαίτερον δωμάτιον, καλῶς εὐπρεπισμένον, ἔτρωγε δὲ εἰς τὴν μεγάλην αἴθουσαν, ἥτις ἐχρησίμευεν εἰς ἑστιατόριον, ὅπου αὐτὸς μετ᾽ ἄλλων τινῶν εὐνουμένων τοῦ κυρίου των, μεταξὺ τῶν ὁποίων καὶ ὁ ποιητὴς Λουκιανός, ὁ ἰδιαίτερος γραμματεὺς Θεόφιλος, δύο ποιηταὶ καὶ εἷς ἑκατόνταρχος, παρεκάθηντο εἰς τράπεζαν ὑψωμένην κατὰ δύο βαθμίδας ὑπεράνω τοῦ λοιποῦ δαπέδου καὶ περιστοιχισμένην ὑπὸ ἀνακλίντρων, ἐνῷ τὰ λοιπὰ μέλη τοῦ οἴκου τοῦ Μάρκου Κλαυδίου ἐκάθηντο ἐπὶ ξυλίνων ἑδωλίων, ὀλίγον τι χαμηλότερα. Ἐνίοτε, ἀλλὰ ὁπωσδήποτε σπανίως, ὁ Μάρκος Κλαύδιος εὐηρεστεῖτο νὰ συμφάγῃ μετὰ τῶν ἀκολούθων τοῦ οἴκου του. Συχνότατα ὅμως ἦτο προσκεκλημένος εἰς τὴν τράπεζαν τοῦ αὐτοκράτορος, καὶ ἄλλοτε ὅταν εὑρίσκετο ἐν μέσῳ τῆς οἰκογενείας του εἰς τὰ ἰδιαίτερά του διαμερίσματα, ἠγάπα νὰ συναθροίζῃ ὀλίγους ἐκλεκτοὺς συνδαιτυμόνας πέριξ τῆς τραπέζης του. Τὰ ἰδιαίτερα αὐτοῦ γεύματα ἐφημίζοντο διὰ τὴν ἐξεζητημένην λεπτότητα τῆς μαγειρικῆς, οἱ δὲ τοῦ στενοῦ ἐκείνου κύκλου φίλοι του ἐθεώρουν ἑαυτοὺς προνομιούχους, ὅταν ἐκαλοῦντο εἰς τὰς Λουκουλείους ἐκείνας εὐωχίας.

Τὸν Ἕκτορα ὁ Μάρκος Κλαύδιος εἶχε διορίσει ἀκόλουθόν του προσωπικόν, κατ᾽ οὐσίαν ὅμως καὶ ἐμπράκτως προγυμναστήν του εἰς τὴν πάλην καὶ τὴν πυγμαχίαν. Διότι ὁ Ρωμαῖος εὐπατρίδης ἦτο θερμὸς θιασώτης τοῦ ἀθλητισμοῦ καὶ ἐφιλοδόξει νὰ ἀναδειχθῇ ὡς τοιοῦτος, χωρὶς ὅμως νὰ κατορθώνῃ καὶ νὰ ὑποβάλῃ ἑαυτὸν εἰς τὴν ἀπαιτουμένην λιτὴν δίαιταν καὶ τὴν ἐν γένει ἐγκράτειαν ἐν μέσῃ τῆς ζωῆς τῶν ἀπολαύσεων. Ἐπὶ δύο καὶ τρεῖς ὥρας ὥρας καθ᾽ ἡμέραν ὁ Ἕκτωρ ἐπάλαιε μὲ τὸν πάτρωνά του, εἰς τὸν ὁποῖον ἔπρεπε νὰ χαρίζεται διαρκῶς ἀλλὰ χωρὶς νὰ τὸ ἀντιληφθῇ ἐκεῖνος, ὅστις ἐφώναζε: «Δυνατώτερα! δυνατώτερα!» Καὶ ἔβρεχε γρονθοκοπήματα ἄτεχνα ἐπὶ τοῦ Ὀλυμπιονίκου, ὅστις ἔπρεπε νὰ τὰ δέχεται χωρὶς νὰ τὰ ἀνταποδίδῃ, ἐκ φόβου μήπως μείνῃ ἴχνος μώλωπος εἰς κανὲν μέρος τῆς ἁβρᾶς σαρκὸς τοῦ ἀντιπάλου του. Κατὰ τὰ ἄλλα ἡ ζωὴ τοῦ παλατίου διὰ τὸν νεαρὸν Ἕλληνα ἤρχισε ταχέως νὰ χάνῃ τὸ θέλγητρον τῶν πρώτων ἡμερῶν. Εἰς τὸ αὐλικὸν ἐκεῖνο περιβάλλον ὅλα ἤρχισαν νὰ τῷ φαίνωνται φενάκη καὶ ἀνειλικρίνεια. Καὶ εἰς αὐτὸν ἀκόμη τὸν σεβάσμιον φιλόσοφον Σενέκαν, τὸν διδάσκαλον τοῦ Νέρωνος, ἤρχιζε νὰ διακρίνῃ ἀσυνέπειαν μεταξὺ τῶν λόγων καὶ τῶν πράξεών του, τῆς διδαχῆς καὶ τῆς ζωῆς του. Ἐνῷ ὁ φιλόσοφος ἐξεθείαζε καὶ συνίστα τὴν λιτότητα τοῦ βίου καὶ τὴν ἐγκράτειαν ἐν γένει, παριστῶν τὰς ἀρετὰς ταύτας ὡς τὴν ὑψίστην ἱκανοποίησιν καὶ τὴν ἐξαισιωτάτην ἀπόλαυσιν τῆς ζωῆς, ἀνταξίαν πάσης προσπαθείας καὶ πάσης θυσίας, ἔζη

τρυφηλῶς, ἐκζητῶν κάθε ἐντρύφημα, ἐφημίζετο ὡς ἐρασιτέχνης ἔμπειρος καὶ συλλέκτης ἔργων τέχνης, μεταξὺ τῶν ὁποίων μία συλλογὴ πρωτοφανὴς ἑκατοντάδων κεδρίνων τραπεζῶν μὲ πόδας ἐξ ἐλεφαντόδοντος. Ἐξ ἄλλου δὲ οἱ κῆποι τῆς πολυτελοῦς ἐπαύλεώς του εἶχόν ποτε κινήσει τὸν θαυμασμὸν καὶ τὸν φθόνον ἑνὸς Αὐτοκράτορος. Τὸν Νέρωνα εἶχε διδάξει καλῶς ὁ Σενέκας, καθότι ἡ διδαχή του ἦτο ἐξαίρετος καὶ ἐμπρέπουσα εἰς τὸν ἐπίδοξον διάδοχον. Ἀλλὰ καὶ περὶ τὸν Νέρωνα εἶχε σχηματισθῇ ἀτμόσφαιρα ψεύδους καὶ φενάκης, στηριζομένη εἰς τὴν κολακείαν καὶ τὸ ἀτομικὸν συμφέρον τῶν περιστοιχούντων αὐτόν. Ἦτο ἀπαραίτητον νὰ τὸν θαυμάζουν ὅλοι ὅσοι τὸν ἐπλησίαζον, νὰ ἐπαινοῦν τὴν φωνήν του καὶ τὰ ποιήματά του, ἂν καὶ ταῦτα ἦσαν μετριώτατα, ὄχι μόνον κατὰ τὴν γνώμην τοῦ Ἕκτορος, ἀλλὰ καὶ κατὰ τοὺς περισσότερον αὐτοῦ εἰδικούς. Μίαν ὅμως ἡμέραν ἀπεκαλύφθη εἰς τὸν Ἕκτορα καὶ ὁ ἀληθὴς χαρακτὴρ τοῦ Νέρωνος.

Ὁ Νέρων διήρχετο μίαν αὐλήν, ὅτε εἶδε προετοιμασίας ὅπως δεθῇ εἰς πάσσαλον εἷς μικρὸς δοῦλος, διὰ νὰ τιμωρηθῇ μαστιγούμενος διὰ κάποιον σφάλμα. Ἀντιληφθείς, ἐστάθη καὶ παρηκολούθει μὲ ἐνδιαφέρον τὰς προετοιμασίας, ἐνῷ δύο ἄλλοι δοῦλοι ἐκράτουν τὸν μικρὸν τρέμοντα καὶ σχεδὸν λιπόθυμον. Ἐδέθη ἐπὶ τῆς στήλης καὶ μὲ τὸ πρῶτον κατέβασμα τοῦ μαστιγίου ἐξέβαλε κραυγὴν τόσον ἀγρίως σπαρακτικήν, ὥστε ὁ Ἕκτωρ δὲν ἠδυνήθη νὰ τὴν ὑποφέρῃ. Ἀλλ' ὁ Νέρων μὲ καγχασμὸν ἀγρίας ἡδονῆς ἐστάθη, παρακινῶν τὸν ἐκτελεστὴν ὅπως ἐπαναληφθῇ ἡ τιμωρία καὶ χειροκροτῶν εἰς κάθε πλῆγμα μέχρις ἀναισθησίας τοῦ δούλου, ὃν ἀπεκόμισαν ἡμιθανῆ. Ἡ σκηνὴ αὕτη ἀπεκάλυψεν εἰς τὸν Ἕκτορα τὸν πραγματικὸν Νέρωνα, οὗτινος τὸ ὡραῖον μειδίαμα καὶ οἱ θελκτικοὶ τρόποι δὲν ἦσαν εἰμὴ προσωπεῖον, πρὸς συγκάλυψιν ἀγρίας καὶ αἱμοχαροῦς ψυχῆς. Ἦτο δὲ βέβαιος ὅτι καὶ ὁ κύριός του ἔκρινε τὸν Νέρωνα ἀκριβῶς ὅπως καὶ αὐτός, ἀλλ' ὅτι τὸ προσωπικὸν συμφέρον καὶ ἡ παρὰ τῇ αὐτοκρατορικῇ αὐλῇ θέσις του τὸν ἠμπόδιζον νὰ ἐκφράσῃ τὴν εἰλικρινῆ του γνώμην, ἀντὶ νὰ ἐξακολουθῇ νὰ προσποιῆται θαυμασμὸν ἀνύπαρκτον. Ἡ ἀνακάλυψις αὕτη ἐλύπει τὸν Ἕλληνα, διότι διέκρινε πόσον ἦτο ὀλεθρία ἡ ἀτμόσφαιρα τῆς αὐλῆς διὰ χαρακτῆρα γενναῖον, ὡς ἦτο κατὰ βάθος ὁ Μάρκος, ὅστις ἐνώπιον κινδύνου ἢ καθήκοντος δὲν ἐλάμβανεν ὑπ' ὄψιν κανένα κίνδυνον, εἰς τὸ περιβάλλον ὅμως τοῦ θρόνου ἐγίνετο θηλυπρεπὴς καὶ καιροσκόπος. Ἡ ἀνακάλυψις ὅλων τούτων τῶν ἀδυναμιῶν χαρακτῆρος καὶ ζωῆς τῶν ἀνθρώπων, μὲ τοὺς ὁποίους ἔζη ἐν καθημερινῇ συναφείᾳ, ἤρχισε νὰ καθιστᾷ ὀχληρὸν τὸν βίον τοῦ Ἕκτωρος καὶ νὰ τοῦ ἐμπνέῃ ἀηδίαν καὶ διὰ τὸν ἑαυτόν του.

Μίαν ἡμέραν ὕστερον ἀπὸ δύο ὡρῶν ἄσκησιν αὐστηροτέραν τοῦ συνήθους, ὁ Μάρκος ἐρρίφθη ἀσθμαίνων ἐπάνω εἰς ἕνα ἀνάκλιντρον. Ὁ Ἕκτωρ ἔμεινεν ὄρθιος, ζωηρὸς καὶ εὐδιάθετος, ἀναπνέων φυσιολογικῶς.

—«Αἴ, φίλε! Καλὰ τὰ καταφέραμεν σήμερα! Παρατηρεῖς πόσον ἔχω δυναμώσει τελευταίως; Ἀκόμη 'λίγες 'μέρες καὶ θὰ σὲ κάμω νὰ ζητῇς ἔλεος!» εἶπε γελῶν ὁ κύριός του.

(ἀκολουθεῖ)

ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΣ ΕΥΑΓΓΕΛΙΚΟΣ ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ

ΠΡΟΣΚΛΗΣΙΣ ΕΙΣ ΤΗΝ ΕΤΗΣΙΑΝ ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΝ ΕΒΔΟΜΑΔΑ ΠΡΟΣΕΥΧΗΣ

7—13 Ἰανουαρίου 1934,

Πρὸς πάντας τοὺς ἐπικαλουμένους τὸν Θεὸν ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ.

Ἀδελφοὶ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ,

Πλησιάζει καὶ πάλιν ἡ Ἑβδομάς, κατὰ τὴν ὁποίαν οἱ Χριστιανοὶ καθ' ὅλον τὸν κόσμον καλοῦνται ὅπως ἑνωθῶσιν εἰς προσευχήν.

Ὅταν ἀνακαλῶμεν εἰς μνήμην τὰς συνθήκας τῆς ζωῆς, αἵτινες προηγήθησαν τοῦ Μεγάλου Πολέμου, ἀντιλαμβανόμεθα ὅτι ζῶμεν σήμερον εἰς κόσμον ὅλως διάφορον τοῦ τότε. Προκειμένου ὅθεν νὰ πλησιάσωμεν εἰς τὸν Θεόν, ἂς λάβωμεν ὑπ' ὄψιν ἡμῶν σημεῖα τινά, ἀφορῶντα τὸν σημερινὸν κόσμον, ἵνα ἐντοπίσωμεν τὰς δεήσεις ἡμῶν καὶ τὰς συγχρονίσωμεν πρὸς τὰ γεγονότα.

Αἱ παλαιαὶ ἀσφάλειαι παρῆλθον κατὰ μέγα μέρος. Τὸ κοινωνικὸν καθεστὼς ἔχει ὑποστῆ βίαιον κλονισμόν. Τὸ ζήτημα ἐγείρεται εἰς τὸν νοῦν τῶν ἀνθρώπων, μήπως καταρρεύσῃ ὁλόκληρον τὸ οἰκονομικὸν οἰκοδόμημα, ἐπὶ τοῦ ὁποίου στηρίζεται ὁ νεώτερος πολιτισμός. Ὅλοι ἐρρίψαμεν βλέμμα ἐντὸς τῆς ἀβύσσου. Πλῆθος δὲ ἀνθρώπων κατέπεσαν ἤδη ἐντὸς αὐτῆς.

Καθ' ὅλον τὸν κόσμον ὑπάρχει εὐρύτατα διαδιδομένη παρακμὴ τῆς θρησκευτικῆς πίστεως. Πλήθη καὶ ἐκ τῶν διανοουμένων καὶ μεταξὺ τῶν μαζῶν τοῦ λαοῦ, ἐγκατέλιπον πᾶσαν πίστιν εἰς τὸν Θεόν. Ἡ φανερὰ δὲ καὶ ἀνεπαίσχυντος ἄρνησις τοῦ Θεοῦ, τὴν ὁποίαν διακηρύττει ὁ Κομμουνισμός, δὲν εἶναι ἄλλο ἢ τὸ κορύφωμα τάσεων, αἵτινες ἀπὸ πολλοῦ ἐργάζονται ὑποκώφως ἐν τῷ πολιτισμῷ τοῦ κόσμου.

Τὴν ἀπώλειαν τῆς θρησκευτικῆς πίστεως συνοδεύει καὶ ἐκπεσμὸς εἰς ἠθικὸν χάος. Οἱ ἄνθρωποι εὑρίσκονται ἐστερημένοι παντὸς πράγματος δυναμένου νὰ ἀναχαιτίσῃ τὴν ἐπιδίωξιν τῆς ἀθεμίτου δυνάμεως καὶ ἡδονῆς. Διὰ πολλοὺς ἡ ζωὴ ἀπώλεσε τὴν διαίσθησιν τῶν αἰωνίων ἀξιῶν.

Καθ' ὅσον δὲ ἡ ἀνθρωπίνη καρδία δὲν δύναται νὰ παραμένῃ κενή, ἄνευ ἀντικειμένου λατρείας, παριστάμεθα αὐτόπται μάρτυρες τῆς ἐμφανίσεως νέων ἰδεολογιῶν, ὡς τὸν Κομμουνισμὸν καὶ τὸν Ἐθνικισμόν, αἵτινες ἐμπνέουν θρησκευκὸν ζῆλον, ἀξιοῦσαι νὰ σφετερισθοῦν τὴν ἀφοσίωσιν ὁλοκλήρου τῆς ὑπάρξεως τοῦ ἀνθρώπου καὶ μὲ τὸν ἡρωϊσμὸν καὶ τὴν αὐτοθυσίαν τῶν ὀπαδῶν των ρίπτουν μίαν πρόκλησιν πρὸς τὸν σύγχρονον Χριστιανισμόν.

Μ' ὅλα ταῦτα, δὲν ἔχουσι νὰ φοβηθῶσιν οἱ Χριστιανοί, ἂν καὶ μετεβλήθη ὁ κόσμος. Διότι αἱ μεγάλαι βεβαιότητες, ὁ Θεὸς καὶ ὁ Χριστός, παραμένουν.

Ἐξ ἄλλου βλέπομεν πέριξ ἡμῶν πολλὰ πράγματα, διὰ τὰ ὁποῖα πρέπει νὰ

ἤμεθα εὐγνώμονες πρὸς τὸν Θεόν. Ἄνδρες καὶ γυναῖκες διαρκῶς προστίθενται εἰς τοὺς ὀπαδοὺς τοῦ Χριστοῦ. Ἐμφανίζονται νέαι προσπάθειαι ἐμπνεόμεναι ὑπὸ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος. Ἀποδεικνύεται ὁλοὲν περισσότερον ἡ ἐπάρκεια τῆς Χριστιανικῆς ἀληθείας πρὸς ἀντιμετώπισιν τῶν συγχρόνων περιστάσεων. Ἡ σοβαρότης τῆς παρούσης καταστάσεως ἐξαναγκάζει τοὺς ἀνθρώπους νὰ σκέπτωνται καὶ τοὺς ἀφυπνίζει εἰς νέαν συναίσθησιν ἀνάγκης. Εἰς πολλὰς περιπτώσεις αἱ δοκιμασίαι ἀνέπτυξαν πᾶν ὅ,τι καλλίτερον καὶ εὐγενέστερον ἐμφωλεύει εἰς τὴν ψυχὴν τῶν ἀνθρώπων.

Παρ' ὅλα ὅμως ταῦτα τὰ ἐνθαρρυντικὰ σημεῖα, ὀφείλομεν νὰ ἀναγνωρίσωμεν ἐν συντριβῇ καὶ μετανοίᾳ, πόσον εἶναι ἀνεπαρκὴς ἡ μαρτυρία τῆς Ἐκκλησίας ἀπέναντι τῶν ἀναγκῶν καὶ τῶν ἀπαιτήσεων τῆς παρούσης καταστάσεως. Πρέπει ἑπομένως πρὸ παντὸς νὰ ζητήσωμεν, διὰ τῶν κοινῶν μας δεήσεων, ὅπως ἐπέλθῃ ἀναζωπύρησις τῆς πνευματικῆς ζωῆς καὶ δυνάμεως τῆς Ἐκκλησίας, εἰς βαθμὸν πολὺ ὑψηλότερον παρ' ὅ,τι ἐτολμήσαμεν μέχρι τοῦδε νὰ ζητήσωμεν ἢ καὶ νὰ φαντασθῶμεν.

Νὰ ζητήσωμεν ὅμως ἀναζωπύρησιν κατὰ τρόπον σύμφωνον πρὸς τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ—οὐχὶ κατὰ τρόπον ἰδικόν μας—ἴσως μάλιστα καὶ κατὰ τρόπον ὅλως διάφορον πρὸς τὰς προϋπαρχούσας ἡμῶν ἰδέας καὶ προσδοκίας. Ὅταν οἱ ἄνθρωποι, εὑρισκόμενοι ἐνώπιον τῆς παρουσίας τοῦ Θεοῦ, τολμοῦν νὰ ἀντιμετωπίσουν τὴν πραγματικότητα, τότε γεννᾶται νέα πνευματικὴ ζωή. Ἐὰν ἤμεθα εἰλικρινεῖς, πρέπει ἡ προσευχὴ ἡμῶν νὰ ἦναι, ὅπως μᾶς φέρῃ ὁ Θεὸς εἰς ἀντιμετώπισιν τῶν βασικῶν πραγματικοτήτων τῆς σημερινῆς ζωῆς, ὅπως ἐκριζωθῇ ἀπὸ τὰς ψυχὰς ἡμῶν πᾶσα πλάνη, ὅπως ἀντιμετωπίζοντες τὴν ζωὴν ἀφόβως καὶ γνωρίσαντες καλῶς τὸν Θεὸν ἐν τῷ Χριστῷ, δυνηθῶμεν νὰ λαλήσωμεν μετ' ἐξουσίας πρὸς τοὺς ἀνθρώπους καὶ νὰ τοὺς πείσωμεν ὅτι ἡ ἀνάγκη ὁριστικῶν ἀποφάσεων εἶναι ἐπείγουσα.

Διατελοῦμεν ὑμέτεροι ἐν τῇ κοινωνίᾳ τοῦ Ἑνὸς Πνεύματος.

(Ἕπονται αἱ ὑπογραφαὶ 3 ἀρχιεπισκόπων καὶ 30 ἐπισκόπων τῆς Ἀγγλικανικῆς Ἐκκλησίας καὶ 13 Προέδρων Γεν. Συνόδων τῶν Ἐλευθέρων Εὐαγγελικῶν Ἐκκλησιῶν, (ἤτοι, Πρεσβυτερικῶν, Μεθοδιστικῶν, Βαπτιστικῶν καὶ Κοινοτικῶν) Ἀγγλίας, Σκωτίας, Ἰρλανδίας καὶ Οὐαλίας· ἐπίσης τῶν Γεν. Γραμματέων τῆς Βρεττανικῆς καὶ τῆς Σκωτικῆς Βιβλ. Ἑταιρίας, τῶν Προέδρων ὅλων τῶν ἐν Ἀγγλίᾳ ἑδρευουσῶν Ἱεραποστολικῶν Ἑταιριῶν, τοῦ Προέδρου τῆς Διεθνοῦς Ἑνώσεως τῶν Κυριακῶν Σχολείων, τῶν Γεν. Γραμματέων τῆς Παγκοσμίου Ἑνώσεως πρὸς Διεθνῆ Φιλίαν διὰ τῶν Ἐκκλησιῶν, τοῦ Ἀρχηγοῦ τοῦ Στρατοῦ τῆς Σωτηρίας, τοῦ Προέδρου τῆς Διεθνοῦς Χριστιανικῆς ἀδελφότητος τῶν Νέων, τῆς Προέδρου τῆς Διεθνοῦς Χριστ. Ἑνώσεως τῶν Νεανίδων, καὶ τοῦ Προεδρείου τοῦ Παγκοσμίου Εὐαγγ. Συνδέσμου.

Ἐκ τῶν Γραφείων τῆς Παγκ. Εὐαγγ. Συνδέσμου
19 Russell Square, London, W. C. 1.

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΒΔΟΜΑΔΟΣ ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΥ ΠΡΟΣΕΥΧΗΣ
ΤΟΥ ΕΤΟΥΣ 1934

Κυριακή, 7 Ἰανουαρίου.

Θέματα διὰ κηρύγματα καὶ ὁμιλίας.

Ἡ θεία Κρίσις (Ρωμ α΄. 18, 24, 25, β΄. 1, Α΄. Πέτρου δ΄. 17).
Φόβος καὶ πίστις (Μάρκ. δ΄. 40, Ψαλμ. κζ΄. 3, ριβ. 7).
Ἀνάγκη μετανοίας (Μάρκ. α΄. 15, Ματθ. ιη΄. 3).

Δευτέρα, 8 Ἰανουαρίου.

Ἡ Ἀνάγκη τοῦ Κόσμου.

Εὐχαριστία: Διότι βασιλεύει ὁ Θεός.

—Διότι τὸ μέλλον εἶναι εἰς χεῖρας Αὐτοῦ, εἰς τὸν Ὁποῖον δυνάμεθα νὰ ἐπαναπαυθῶμεν ἀπολύτως.

—Διότι διὰ τῶν κρίσεων Αὐτοῦ ὁ Θεὸς καλεῖ πάντας εἰς μετάνοιαν.

Ἐξομολόγησις: Τοῦ πνεύματος τῆς αὐτοπεποιθήσεως, ἥτις χαρακτηρίζει τὸν σημερινὸν κόσμον.

—Τῆς πεποιθήσεως τοῦ ἀνθρώπου εἰς τὰς ἰδίας του δυνάμιες.

—Τῆς ἀνταρσίας τοῦ ἀνθρώπου κατὰ τοῦ Θεοῦ, τῆς φανερᾶς ἀρνήσεως τῆς δυνάμεως καὶ αὐτῆς τῆς ὑπάρξεως τοῦ Θεοῦ καὶ τῆς ἀπορρίψεως Αὐτοῦ ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων.

Δέησις: Ὅπως γίνῃ ἵλεως ὁ Θεὸς πρὸς τὰ πλάσματά Του, καὶ σώσῃ τοὺς λαοὺς ἀπὸ τὰς συνεπείας τῆς τυφλώσεως καὶ τῆς σκληροκαρδίας αὐτῶν.

—Ὅπως χαρίσῃ εἰς πάντας μετάνοιαν καὶ πίστιν ζῶσαν καὶ σταθερὰν εἰς τὸν Κύριον Ἰησοῦν Χριστόν.

Περικοπαὶ πρὸς ἀνάγνωσιν: (Ψαλμ. ϞΖ΄., Ρωμ. α΄. 18, 32, Λουκ. α΄. 67, Ὡσηὲ ιδ΄.).

Τρίτη, 9 Ἰανουαρίου.

Ἡ παγκόσμιος Ἐκκλησία.

Εὐχαριστία : Διὰ τὴν ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας διατήρησιν καὶ διάδοσιν τοῦ Εὐαγγελίου.

—Διὰ τὴν κοινωνίαν τῶν μελῶν τῆς παγκοσμίου Ἐκκλησίας.

—Διότι τῆς παγκοσμίου Ἐκκλησίας τὰ μέλη ἀνήκουν εἰς ὅλα τὰ ἔθνη καὶ εἰς ὅλας τὰς φυλὰς τῆς γῆς.

—Διὰ τὸ παράδειγμα τῶν ἁγίων, τοὺς ὁποίους ἐξέθρεψεν ἡ Ἐκκλησία.

Ἐξομολόγησις: Διότι ἀτελῶς κατέχει ἡ Ἐκκλησία τὴν αἴσθησιν τῶν αἰωνίων πραγμάτων, καὶ ὡς ἐκ τούτου δὲν ἠδυνήθη νὰ κηρύξῃ πρὸς τὸν κόσμον μὲ κῦρος καὶ αὐθεντίαν.

—Διότι ἀτελῶς κατενόησε τὸν σημερινὸν κόσμον, ἐξ οὗ καὶ ἀδυνατεῖ νὰ πείσῃ τοὺς ἀνθρώπους ὅτι εἶναι ἀνάγκη νὰ ἀναγεννηθοῦν καὶ νὰ παραδοθοῦν ὁλοψύχως εἰς τὸν Χριστόν, ὡς Λυτρωτήν, Κύριον καὶ Βασιλέα αὐτῶν.

Δέησις: Ὅπως δοθῇ εἰς ἡμᾶς ἡ χάρις νὰ ἀκούσωμεν καὶ δεχθῶμεν τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ περὶ τῆς γενεᾶς ἡμῶν.

— Ὅπως ἐλευθερωθῶμεν ἀπὸ τῆς τυφλῆς προσηλώσεως εἰς τὸ παρελθόν, καὶ ὅπως δοθῇ εἰς ἡμᾶς χάρις, ἵνα προχωρήσωμεν καὶ ἡμεῖς πρὸς τὰ ἐμπρός, πρὸς τὸ ἄγνωστον μέλλον, ἀφόβως καὶ τολμηρῶς.

Περικοπαὶ πρὸς ἀνάγνωσιν: (Ἐφεσ. γ΄. Ἱερεμ. ια΄. 4 - 13, Λουκ. ιϐ΄. 35-40).

Τετάρτη, 10 Ἰανουαρίου.

Ζωὴ Ἐθνικὴ καὶ Διεθνής.

Εὐχαριστία: Διὰ τοὺς ἀγῶνας καὶ τὰ κατορθώματα παρελθουσῶν γενεῶν καὶ διὰ τὰ ὅσα ἐκληροδότησαν ἐκεῖναι εἰς τοὺς μεταγενεστέρους ἀγαθά.

— Διὰ τὴν ἀμοιβαίαν διαπαιδαγώγησιν τῶν λαῶν διὰ τῶν διαφόρων ἐθνικῶν των παραδόσεων.

Ἐξομολόγησις: Τῆς ἐπικρατούσης μεταξὺ τῶν λαῶν καχυποψίας, δυσπιστίας καὶ ἐχθρότητος, καὶ τῆς ἰδιοτελείας τῶν διαφόρων ἐθνῶν ἀπέναντι ἀλλήλων.

— Τῆς τάσεως τῶν κρατῶν πρὸς προσφυγὴν εἰς τὴν βίαν καὶ αὐθαιρεσίαν ἀπέναντι ἀλλήλων.

Δέησις: Ὅπως δοθῇ εἰς τὴν Ἐκκλησίαν νέον ὅραμα τῆς ἀληθοῦς σημασίας καὶ τοῦ σκοποῦ τῆς ἀνθρωπίνης ζωῆς.

— Ὑπὲρ ἀναζωπυρήσεως τοῦ πνεύματος τῆς προφητείας.

— Ὑπὲρ ἐκείνων, οἵτινες καλοῦνται νὰ ποδηγετήσωσι τὴν ἐθνικὴν ζωὴν τοῦ ἔθνους αὐτῶν, καὶ νὰ συσκεφθῶσι μετ᾽ ἄλλων περὶ τῶν διεθνῶν ζητημάτων.

Περικοπαὶ πρὸς ἀνάγνωσιν. (Ψαλμὸς ϟα΄., Ἐφεσ. ια΄.11—22).

Πέμπτη, 11 Ἰανουαρίου.

Οἰκονομικὴ ζωὴ τοῦ κόσμου.

Εὐχαριστία: Διὰ τὰ δῶρα τοῦ Θεοῦ—τὰ προϊόντα τῆς γῆς καὶ τὰ ἔργα τῶν χειρῶν τοῦ ἀνθρώπου.

—Διὰ τὰς διαρκῶς πολλαπλασιαζομένας ἀνακαλύψεις τῆς Ἐπιστήμης καὶ διὰ τὴν δι᾽ αὐτῶν προοιωνιζομένην ἐπέκτασιν τῆς ἐλευθερίας καὶ εὐημερείας τῆς ἀνθρωπότητος.

Ἐξομολόγησις: Τῶν παρεκτροπῶν καὶ ἁμαρτημάτων τῆς οἰκονομικῆς ἡμῶν ζωῆς.

—Τῆς ἐλλείψεως ἀδελφικῆς ἀλληλεγγύης καὶ ἀγάπης.

—Τῆς ἀποτυχίας τῆς Ἐκκλησίας, ὅπως ἐκχριστιανίσῃ τοὺς οἰκονομικοὺς ἡμῶν θεσμούς.

Δέησις: Ὅπως οἱ Χριστιανοὶ λάϐωσι νέαν ἀντίληψιν τῶν εὐθυνῶν, τὰς ὁποίας ὑπέχουσιν ἀπέναντι τῆς οἰκονομικῆς ζωῆς τοῦ κόσμου.

Ὅπως οἱ ἐργαζόμενοι εἰς τὰς ἐπιστήμας ἐπιτελῶσι τὸ ἔργον των διὰ τὴν ἀγάπην τοῦ Θεοῦ, ἀφιεροῦντες εἰς Αὐτὸν τὰς δυνάμεις των.

—Ὅπως δοθῇ σοφία, ἀντίληψις καὶ θάρρος εἰς τοὺς οἰκονομολόγους καὶ τοὺς πολιτικοὺς ἄνδρας, ἐν τῇ προσπαθείᾳ αὐτῶν ὅπως λύσωσι τὰ οἰκονομικὰ προβλήματα τοῦ κόσμου.

Περικοπαὶ πρὸς ἀνάγνωσιν: (Γένεσ. α΄. 24—31, Μάρκ. ι΄. 23—22, Λουκ. ιβ΄. 13—21).

Παρασκευή, 12 Ἰανουαρίου.

Αἱ παγκόσμιαι Ἱεραποστολαί.

Εὐχαριστία: Διὰ τὴν αὔξησιν καὶ ἐπέκτασιν τῆς Χριστιανικῆς Ἐκκλησίας καθ᾽ ὅλον τὸν κόσμον.

—Διὰ πᾶσαν νέαν πνευματικὴν ἀφύπνισιν.

—Διὰ τὴν ἀφοσίωσιν καὶ τὴν αὐτοθυσίαν τῶν ἱεραποστόλων.

Ἐξομολόγησις: Τῆς ἀνεπαρκείας τῶν προσπαθειῶν μας, κατὰ ποσότητα καὶ κατὰ ποιότητα.

—Τῆς περιωρισμένης ἡμῶν ἀντιλήψεως τοῦ τί δύναται νὰ κατορθώσῃ τὸ ἱεραποστολικὸν ἔργον.

—Τῆς ἀτονίας τῆς πίστεως ἡμῶν.

Δέησις: Ὑπὲρ πάντων τῶν ἐργαζομένων ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ Χριστοῦ εἰς τὰς ἐσωτερικὰς ἱεραποστολάς, εἰς τὰς ἱεραποστολὰς μεταξὺ τῶν Ἰουδαίων καὶ ἐν Ἰαπωνίᾳ, Κίνᾳ, Κορέᾳ, Ἰνδίαις, τῇ Ἐγγὺς Ἀνατολῇ, Ρωσσίᾳ, Ἀφρικῇ Νοτίῳ Ἀμερικῇ καὶ εἰς τὰς νήσους τοῦ Εἰρηνικοῦ Ὠκεανοῦ.

Ὅπως ἐγερθῶσι νέοι ἐργάται δόκιμοι καὶ πλήρως κατηρτισμένοι διὰ τὸ ἔργον μὲ ὅλας τὰς φυσικὰς καὶ πνευματικὰς χάριτας.

Περικοπαὶ δι᾽ ἀνάγνωσιν: (Ρωμ. ι΄. 12—18, ιε΄. 30—33, Ἐφεσ. α΄. 15—23).

Σάββατον, 13 Ἰανουαρίου.

Ἡ Οἰκογένεια καὶ ἡ Νεολαία.

Εὐχαριστία: Διὰ τὸν θεῖον θεσμὸν τῆς οἰκογενείας.

—Διὰ τὴν διαρκῆ ἀνανέωσιν τῆς ζωῆς τοῦ κόσμου κατὰ πᾶσαν ἀλλεπάλληλον γενεάν.

—Διὰ τὴν γενναιοφροσύνην, τὴν εὐέλπιδα τολμηρότητα τῆς νεολαίας.

Ἐξομολόγησις: Τῆς ἀτελοῦς ἐκ μέρους τῶν κοινωνιῶν καὶ ἐκκλησιῶν ἀντιλήψεως τῆς νοοτροπίας τῆς Νεολαίας.

—Τῆς ἀνοχῆς καταστάσεως, ἥτις καταστρέφει τὴν οἰκογενειακὴν ζωήν.

Δέησις: Ὅπως ἡ θεία ἔννοια τῆς οἰκογενείας γίνῃ πάλιν ἀντιληπτὴ ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων.

—Ὅπως ἡ νεολαία ἁπανταχοῦ τοῦ κόσμου λάβῃ νέαν ἀντίληψιν τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὡς Κυρίου καὶ Σωτῆρος τοῦ κόσκου.

—Ὑπὲρ τῶν ἁπανταχοῦ καθηγητῶν, διδασκάλων καὶ ἐργαζομένων ὑπὲρ τῆς νεολαίας.

Περικοπαὶ πρὸς ἀνάγνωσιν: (Μάρκ. ι΄. 1—16, Ματθ. ιη΄. 1—14, Ἰωὴλ β΄. 22—32).

* * *

Κατὰ τὴν ἀπὸ πολλοῦ ἐπικρατοῦσαν συνήθειαν, ἡ Ἑβδομὰς Παγκοσμίου Προσευχῆς θὰ κλείσῃ τὴν Κυριακήν, 14 Ἰανουαρίου, μὲ κηρύγματα περὶ «Χριστιανικῆς Ἑνότητος», καὶ μὲ τὴν τελετὴν τοῦ Κυριακοῦ Δείπνου ὅλων τῶν Εὐαγγελικῶν Χριστιανῶν ἀπὸ κοινοῦ.